ff: 5 · 1151 · da Camerino Clm. 341

Accipe quisquis ad hos uertis pia lumina uersus:
Quem canat in toto pulcherrima Thespia Oro.
Magnanimus Galeaz hic est, belliq; domiq;
Strenuus: & patrie seruator: & inclyta gentis
Gloria Caluorum: sua quem clarissima gesta
Illustrem ante alios fama sup ethera tollunt.
Hic libertatis vindex: virtute, fideq;
Bentevolum Hannibalem q tpra longa reuinctu
Difficili ex arce eripuit: uel compede dura:
Ex quo cernis opus sacru hoc: & nobile carmen:
Docta ubi decantat mirandas Thespia laudes
Tam Ducis erepti: q seruatoris amici:
Queq; ijs contigerint felicia: queq; sinistra.
Quare tu o soboles tanto carissima patri:
Si qua tibi cura est probitatis: si qua tuorum
Gloria te tangit: laudumq; immensa cupido:
Nitere uirtuti illius. Super omia disce
Emula solius fieri studiosa parentis.
Hunc imitare uigil. Vitam et speculeris in illo.
Ipa domi: quod queris: habes: Quod docta priorum
Ingenia exacto dudum cupiere labore,
Per mare: per terras: totumq; uagata p orbem.
Eya age tu o soboles, pulchra & generosa iuuentus
Hac iter ad supos tibi sterne: quod haud queat atra
Ledere: letheas nec mittere parca sub undas.
Post cineres viuunt virtute, & laude referti.
& preclara suis de se monumenta relinquunt.
Vos inq cognata mihi stirps hortor: & oro,
Perlegit: hos numeros: titulis quos Thespia vri
Ornat fida pris: cumulata & laude coronat.
Ijsq; alacres omni: ac dociles incumbite nixu:
Perpetuo ut viuat vestrum post funera nomen:
Sitis et eterna cum patre in sede recepti;

Mu. Lat. 341.

Historia Bononiensis Thome Senece qualiter
.d. Galeatius Marscottus Eques extraxit Magcum
hanibalem Bentivolum de carcere et reliqua preclara
gesta per eos. Incipit. Et lege diligentissime :—

Nespia iam nimium lenta
cessamus in umbra
Segnities et rebus obest quas
forte paratas.
Cetera dum sequimur du-
bia sub luce reliqui.
Ne pereant accurre precor.
pulcherrima cernens
Nomina et acta virum superest tollendus in altum
Heres certe alius (quando uni gloria genti
Nec datur) ex omni numero fortissimus idem.
In quo par animi virtus par dextra premendis
Hostibus et pulchri pro libertate labores.
Pulchra etiam soboles et decopeia coniunx.
Maiestas regalis item facundia raro
Cognita precipue martis que pollet in armis.
Hunc mihi da proprium felix regina laborem.
Felsina dissidijs duros illapsa tumultus
Perdiderat ius omne sui. durosque tyrannos
Passa graues illo demum pro crimine penas
Maiores etiam noxa miseranda luebat.

Propositio cum Invocatione

al quoniam

Naratio.

Iam primos procerum patria de sede reuulsos
Arcibus et vinclis grauibus longeq; diremptos.
Vt sors quenq; tulit. custodia feda premebat.
Ac superest vrbi derisum, et debile vulgus.
Nec modus aut requies damnis, trucibusq; rapinis.
Infandus miles, unpacatusq; sateles
Vernaq; sacrilegus terroribus omnia complent.
Ergo omnis furijs ardere bononia iustis
Ceperat. et tm̄ dux rebus abesse nouandis.
Q populi primos et vincla et carcer haberet.
Omnibus illacrimant, vnū preq; omnib; vnum
Hannibalem repetunt. ijs prima et maxīa cura ē.
His placet ante alios. nec adest qui reddere possit,
Aut libertati pignus tam dulce referre.
Hac in causa igitur cure, et consulta laborant.
Nec tamen est quisq̄. cuius prudentia finem
Tangat. et in uacuo defecti extrema fatigant.
Hec populus non dum cernebat. quorsus abirent.
Quidue mali pararent. at prudentissim⁹ alta
Mente senex uidet auspicium iactare future
Pestis et eterne mansura tyrannidis esse
Semina. seruitij turpis nunq̄q; carendi.
Ergo duos ad se natorum compellat. et illos
Concitat. Ite boni. socios agitate p vrbem,
Colligite arma domi. tumidisq; obstate tyrannis.

Barbarus et dominus, tot qui probra mlta videret.

al appellat

BIBLIOTHECA REGIA MONACENSIS

Parcite ne impensis. domus hec uentura receptet
Auxilia: hannibalis domus altera crescat i armis.
Vlcisci populum libertatemq; tueri
Conspirent ambe. pateant ultoribus ambe.
Tuq; prior comites hic obseruato Johanne.
Dissimulaq; foris. et publica iura tuere.
Tuq; minor lesas serua Galeatius edes · Galeatius.
Bentiuoli hannibalis circūspectusq; resiste.
Ambo tñ cauti nunq̄ sine viribus vrbem
Lustrate: et neu quis metus ingruat/usq; cauete.
Cetera perq; dies/quibus est opus/ipe cauebo.
Dixerat. at iuuenes turbati pectora rebus
Ante male inceptis patri accessere libenter.
Contraxere viros. et iam data fama p vrbem
Nunc alios/aliosq; uocant. concrescit in horas
Ardor. et incipiunt maioribus esse timendi.
Sumptibus et magnis agitur. Lodouicus i illis · Lodouicus · m.
Prodigus et nullos refugit sentire labores.
Tantus amor laudum libertatisq; fruende.
Res audita uago iam iam rumore per urbem
Pectora sollicitat non tñ plebis. at ipsos
Exacuit patres. et eunt in publica cuncti/
Qui de more patrum soliti/in decreta senatus.
Curia plena graues omni de parte querelas
Audit/et a cunctis vna hec sententia firma est.

Mitti oratores populi qui uota recludant
. dux Ligurum. Ante duci Ligurum qui maximus ordine primo
Consulere ac tantum possit releuare dolorem
Dicta placent lectiq; viri mittuntur et omnis
Decidit in uacuum cassus labor inde reuersi
Perdita Legati referunt conamina nullis
. N. picinin. Exaudita modis q in his picininus haberet
Arbitrium iusq; omne suum pater inde petendū
Presidium non esse alium qui talia curet
Huc igitur rursus Legatio missa nec ultra
Profectum redeunt uacui frustraq; laborem
Experti referunt patribus nihil omnibz actum
Impensis curisq; operum diuersa petenda
Consilia his nugis hybernum tempus abactum
Vere nouo tellus affert dum leta colores
Itur in hoc studium repetitaq; cepta laborum
Sed preclusa uia est nec quenq̄ fata secundant
Et iacet infectis miseranda Bononia rebus
Nec dum bella fremunt nec pacem offensa reducit
At pater omnipotens sortem miseratus amaram
Intonuit mentēq; dedit secreta retexit
Consilia et faciles cursus aditūq; salutis
Jannesius Jannesius rocha uir fortis et agnitus ultro
Parmenses ac finitimos elapsus in agros
Bononiam repetens fuit obuius utq; salutem

Dixerat / alloquitur. fidamq; ita fatur ad aurem.
Marescotte tibi iussus post uerba salutis
Affero benteuoli hannibalis / simul oscula (iungit
Oscula) seq; tue comendat et omnia cure.
Ille ualet modo sit liber. sed nulla uidetur /
Aut pdifficilis ratio. nam turris ad auras
Ardua consurgit ualido circundata muro.
Hac inclusus agit vinclis oneratus et acri
Custodum cura iuuenuz. vix tecta uolanti
Peruia. seq; tibi rebus comendat in arctis.
Tecum priscus amor / tecum puerilibz annis
Eductus / tecum uixit belliq; domiq;.
Tecum iuncta fides. patribusq; iuncta fuerunt
Pignora. non alium te preter sentit amicum.
Si qua uia est. si quid misereri in tpore possis.
Hec semel. hec iterum certis repetita diebus.
Et consulta super multo studio / atq; labore
Disquisita. placet superum temptare fauorem /
Si qua uelint iustis accedere numina uotis /
Non opera cessante qdem. comertia rerum
Nulla patent. omnis suspecta ē gratia. nulli
Accessus / ni qui per vimq; dolumq; parati /
Vel per utrumq; simul. uis fraudem adiūcta coronat.
Artibus utendū geminis: si pergis amicum
Soluere. querendi comites ad cepta probati.

Galeaç Marscott'.

Fas utrunq; putent. simul hec effatus abibat.
Curam de socijs agitans virtute legendis.
Que facienda forent secum prouiderat ipse.
Janesius constans et audens. Ergo sibi ante alios rocham legit ille Jannesum.
Hic fuit in cunctis semper vir fortis et audens
Constans et fidus necnon iocundus amicis.
Quo sine nil altum felicius inchoat heros
Principio facilem (bis enim via facta) secundo
Difficilem / sine quo peragi feliciter ausum
Illustre haud quaq̄ poterat. nempe ille locorū
Conscius et lingua uerbis insueuerat illis.
Irritus arguerat labor / et uia plena pericli /
Incerteq; vices / traiectaq; flumina nando.
Tydeus frater Galeatij fortis et magnanimus. Tydeus est alius ferus et vir magnus ī omnem
Euentum. isq; manu prestans / et mente sagaci.
Acer et herculeos referens in corpore nodos.
Ille sed ad tantas ardentem impellere laudes.
Cum semel incaluit. fratrem nō cessat. at illum
Galeatius. Laudat / et admonitu firmat Galeatius ingens.
Hanc ardentem animam / hūc tu germane vigorē
Ad casus extende pios. mihi cetera cure
Esse puta. ueniet melior fortuna fauorq;
Celitum. et ad nostros mitescent sydera motus.
Michael Marini. Quartus ab his Michalus proles inuicta marini.
Vir lingua dextraq; bonus / parere paratus.

d issimilisq; viro / nec dissentaneus illi — al assimilis
q uo cum conuixit iunctus belliq; domiq;.
a ttamen egregius quauis ratione uiaq;
s eu te castra iuuant / seu ciuica facta. nec unq;
s cipiade magno fuit ille fidelior usu
l elius. augusto ue agrippa sequentior altis
i n rebus. felix concordia semper utriq;.
v ltimus est Jacobus malauolta / acerrimus idem. — Jacobus malauolta.
t ot fortes animas / tot fortia corpora / casus
m isit in ancipites inuicti feruor amoris /
f estinansq; animus succurrere rebus amici.
i am neq; damonis phytieq; fidelius arsit — Comparatio egregia.
p ectus. et egide non altera perithoiq;
m aior amicitie fama ē. nec magnus achilles
i lle meneciaden ardentius ultor amauit.
q̄ sese gemini semper coluere sodales.
e t magnū pilades adeo non arsit horestem.
t empus erat / quo longa dies exactaq; sumo
e there uicini redit ad confinia cancri.
m ille quadringenti (decies quater addim̄ annuz
t resq; super) dulcis christi numerant̄ ab ortu. — al ducis
t ertia lux iuuenum mensis de nomine dicti.
t unc mouere uias iuuenes fortissima corda
q uinq;. sed hoc numero thebanas condidit arces
c admus. et in quinas diuisimus aera çonas.

Karolus Blanchett

Aluisi' vermes.

Gherardus Rangonus.

Galeatius

Conscius ijs aderat blancelle gloria gentis
Carolus et socios monitis acuebat amicis.
† Quinq; igitur felix numerus simul urbe pfecti
Varanū uersus mediūq; per agmen ituri.
Emulus ante diem q̄ fesse admouerat urbi/
Infensus populo vermes aluisius arua
Vltro aliena legunt. et eundi fingere causas
Haud metuūt. ydem Mutinensia rura secuti.
Region et parmam uersus uestigia tendunt/
Compositi rerūq; instructi ad cepta fauentum.
Et iam sole rubro iam uespere tecta subibant
Spelimberte tua et magno regnata Gherardo/
Rangoni generis primo et genitoris amico
Marescotte tui qui te sociosq; receptos
Lustrat. et antiquuz narrat genitoris amorem.
Querit utrū ualeat legum iurisq; professor
Prona etate senex Lodouicus ad omnia magnus.
Vtq; ferat senium. priscum in se ut s'uet amorem.
† Quippe ualet meminitq; tui. et te tollit ī astra
Laudibus. atq; tibi cōmendat seq; suosq;.
Filius hec contra reddit Galeatius illi.
† Interea uarijs dum tempus ducitur illic
Alloquijs famuli mensas et pocula ponunt.
Cenatur. letisq; epulas sermonibz implent.
Hinc ubi plena fames et amor sedatus edendi/

S urgitur. inde senex solum Galeation ultro
C ompellat. quenam uocet hos uia? quidue paretur?
Q ue fortuna premat? opus an sit vindice? pandat
C onsilium. expectetq; suū per cuncta fauorem.
Q uo fuit officio in patrem se hoc esse futurum
I n sobolem modo ne desit fidutia ceptis.
H uic aperit secreta sui Galeatius acer
P ropositi et patrie miseram super omnia sortem.
Q uam se posse putet sola hac ratione leuare.
O bstupet auditu senior miratus in illo
R obur et arguti tantum regnare uigoris.
V t neq; discrimen neq; sentiat ille laborem.
A c reprimit iuuenem bonus et deterret euntem.
M arescottus ad hec fateor ipē improbus ardor
M e tenet et non est uite mihi amabilis usus.
N i uideo hannibalem sed libertate potitum.
H ac ego mente pater sum fixus. omitte monere.
A ut ego te eripiam aut tecum vir magne peribo.
H ec ubi nequicq̄ senior bis terq; rogatum
C ontra stare videt monitis neq; cedere iustis.
I modo faustus ait. verum sapientius esset
V ertere consilium. nec te obiectare periclis.
I mō. fors melior deus et fortuna secundet.
E t dabit exemplum tua vis p̄stantis amici.
H ec ubi dicta thoros adeunt ad dona qetis.

. Galeatius .

Thessalus occiduas ibat iam pronus in vndas
Semifer. et roseo castor progressus ab ortu
Partibus extremis altum titana ferebat.
Cum lux orta uiris reddens opa atq; labores
Instabat. rapiunt sese. dictaq; salute
Vltro iter inceptum pagunt. nec recta secuti
Diuisi medios resecant transuersa per agros
Omnia mentiti si quis foret obuius illis.
Perq; diem fecere viam. Jam uespere prono
Cernunt parmenses densa inter nubila muros.
Ante urbem subeunt meritoria tecta recepti
Suspirant. sortemq; suam fraudēq; queruntur
Alterius. vitamq; uolunt pro fraude rependi.
Illa nocte tamen post iurgia facta quieti.
Et iam clara dies roseis inuecta quadrigis
Pre se signa dabat noctis pereuntibz astris.
Exurgunt celeres et festinata uorabant
Arua. uolant hilares hesternaq; iurgia rident.
Nec dum phebus erat binas elatus in horas
Menia guelfa tenent et diuersoria meche
Nota. ubi se primum recreant opisq; futuri
Consilia et totas expendunt criminis artes.
Virtutiq; sue stimulos sibi quisq; resumit.
Inq; diem prouisa ceres. mox inde lupi ceu
Quinq; abeunt. nullos calles aut signa secuti

In montes uersi ligurum tantummodo dentes
Infrendunt. irasq; aciunt. et raro uiarum
Aut consulta petunt / aut se prudentibz ullis
Ostendunt. illos et per mendacia fallunt.
Que facturi essent. ne quis prenoscere posset
Flumina iam riuosq; secant / thesqua auia / colles
Conuallesq; cauas / et confraga saxa / nemusq;
Progressi montes altos frondentibz vnum
Vestitum syluis longe insedere petitum.
Vnde arcem procul aspiciant. omnemq; secuti
Prospiciant habitumq; loci et sua commoda librent.
Phebus in occiduas nondum descenderat vndas
Integraq; hora super spatium facit. illa uidendi
Copia facta uiris / qua se / qua cetera pandant.
Posteritati etiam miranda exempla pararent.
Vt satis est uisum formam spectasse / situmq;
Ex in se ad socios uertit Galeatius audens.
Et fessos trepidosq; animi sic uoce refecit.
O comites rerum decus et tutela mearum
O populi fortuna mei. quos alta creauit
Bononia ipsa sibi. dulcesue accepit alumnos
Vindicibusq; animis modo clara exempla daturos
Tum studio ingenti regum male facta nouorum
Fortibz auspicijs fedam sarcire ruinam
Et cohibere dati / et patriam illustrare potentem.

Galeati⁹ audens allogt̄ Socios.

Ingentes prestate animos. hec turris in astra
Que subit: hec nobis astu vincenda: reuulsus
Hannibal ut possit patriam seruare cadentem
Funditus: atq; truces auertere ab urbe tyrannos:
Et tribuat nostro pulcherrima dona labori
Quoq; si qua fides: nil me sperata mouerent
Munera. priscus honos: amor a puerilibz annis
Insitus: et uirtus hōis ꝛ mouet. ille deorū
Atq; hominū pater astra tenens cū fraude ligatus
Ingemeret: centum patiens in terga cathenas.
Mox ope nereidum briarei quoq; uiribz usus
Liber et in solium cū maiestate relatus.
Non thetidi quicq; tanti que muneris auctor
Prima foret: non briareo quodcunq; liberet:
Ni leuis ille tn̄ celi aspirasset in astra
Abnueret. sic iste dabit dona optima nobis
Libertate potens: solioq; impostus auorum.
Fama etiam nūq; moritura omnēq; ꝑ orbem
Propaganda uagis rumoribus ethera pulsans
Nos canet. et nullo tenebris dānabimur euo.
Nos patrie columen tam forti ex arce receptum
Contra regis opes ipm̄ qui tangat olimpum
Territat Italiam: eluetios alpemq; fatigat.
Contra etiaz martis picinini īmania facta
Ingentesq; animos: tot et arma: ī tuta redactuz

Fortiter explicitum vinclis et carcere duro
Seruamus uite meritaq; in sede locamus.
Hec nos fama quidem si non et maxima dona
Premia tantorum sequerentur certa laborum.
Satq; superq; foret. Sed et hec sperata sequentur.
Ad que uos primi p suma pericula primus
Ipse ero. et in cunctos ibo et sine fraude pauores.
Inde secundus erit frater. uos deinde secuti
Ibitis. este tamen capienda ad munera primi.
Imus in arma truces nec nos deterreat ausis
Asperitas operis in celum elata. parauit
Aereos nanq; ipse gradus quibus alta capessam.
Me spectate prius subeuntem et celsa tenentem
Cesareo exemplo me primum i bella ruentem.
Vos mihi sat fuerit non esse ad fortia molles
Hic: ubi vincendum est: aut clara morte cadēdum.
Proinde animum et uires ad fortia facta parate.
Nocte opus aggredimur. caute nox fraudis amica ē.
Esilua egredimur tantorum more luporum. al tacitorum
Id modo quod petimus nox atq; silentia firmat.
Dijq; manusq; iuuent. iuuet expientia rerum.
Dixerat et comites ultro ad certamina pmpti
Festinant spondentq; fidem et pcepta capessunt.
Ergo ubi feruentes aīo conspexit amicos
Atq; ducis monitis ultro parere paratos:

Letus in hec iterum et laudabilis ora resoluit
verba. deum comites placatum rebus agendis
Conciliemus / ut hec uictoria letior extet.
Vtq; sit euentus facilis auctore benigno.
Votum. Spondemus Jacobo sumptuq; et nomine nr̄o
Mittere q̄ primum qui templū aramq; potentis
Inuisat / qui facta retro testata reportet.
Preterea q̄tum fas sit / sine sanguine fuso /
Dum sit nostra salus tuta / et sine cede cruenta
Ducere / consensum socij prestate uouentes.
Annuerant / iam noctis iter / spatiūq; subibat
Dimidie / cum turba suos e monte supino
Circūspecta mouet gressus / et in ethera mentes /
Erigit / et patrie poscit p uota salutem.
Seq; suosq; deis comendat / et exit in arua.
Capl'm tertiū. Iuppiter obscura miratus ab ethere nube
Velauitq; uiros / somnosq; aspersit in arcem
Imbre fouens / quini ueniunt ad ouilia pardi.
Ventum erat ad muros / nec qua de pte subirent
Vnde aditum facerent / erat explorata facultas.
Rimantur capiuntq; uiam / fortuna iocatur.
Eluditq; uiros paulum / mox reddita supplet
Tollere conantur astu alta in menia restes
Nodosas gradibus consertis / ardua sursum
It moles / at saxa frequens rusciq; soluti

Lorica (nanq; hanc custos induxerat illam
Parieti) cecidere super. minuere laborem
Sepius. artifices et tardauere furentes.
Tandem adducta subit supremos machina muros.
Et stetit in solido pinnis inclusa duabus.
Et breuis adiunctis gradibus fulcitur et heret
Fixa solo. superest euadere in aera sursum.
Quando iter aereum sublimi ex aere pendet.
Hic ductor risuq; graui / vultuq; benigno
Respicit. et comites cernens formidine mersos
Este boni. meus iste labor. ego menia primus
Alta peto. uos dehinc succedite. cesar adesto.
Qui non ire alios / sed primus in arma ruebas.
Sic fatus repetit scalas. et in ardua primus
Euadit. comitesq; uocat. qua uoce liceret.
Tydeus emeruit partes in honore secundas.
Tertius inde subit Iannesius. ordine quartus
Michalus. extremum pagit Malauolta laborem.
Illesi saluiq; omnes / si lumine ductor
Incusso paulum non offendisset in vno.
Lesio parua tamen mentis quaz leuerat ardor.
Noctis erat pars quarta super. Iam lucifer altuz
Aera carpebat alijs pauitantibus astris.
Et iam prima rubet thaumantias. inde serenuz
Candorem induitur. flaua mox rancida palla.

Galeatius primus ascendit menia

Tydeus secundus.
Janesius 3.
Michalus 4.
Malauolta 5.

Ergo prius gradibus scalarum a fronte reuulsis
Ne quis forte fuge confisus uerteret hosti
Terga. sed in pugna caderet. uel vinceret hostem.
Insidijs latebrosa petunt loca. luce reducta
Ne pateat fraudes et cautior hesitet hostis.
Auxiliumque vocet populi et res tota fatiscat.
Lustrantes (sic fata ferunt) patuere relicte
Neglecteque fores. decumanaque ianua turris
Equa solo tantum uecti sine claue relicta.
Galeatius. Hanc ita compertam reserat Galeatius. intro
Progressus recipitque suos. paruaque sub umbra
Stipati euentum quem det fortuna morantur.
Aureus exierat iam sol a montibus altis.
Fixerat et radios per nota foramina turris
Parua tamen. trepidi expectant optata per horas.
Et pauitant audentque sibi. spes equa pauorque.
Iam vigil arcitenens infuso sole vocabat
Moris ad officium clausa de parte ministros.
Ad uocem subito famuli responsa remittunt.
Vnus et e numero non felix intima tantum
Velamenta ferens Marchesius officio par
Fornice de supero descenderat hostia uersus
Approperans et uecte fores soluisse paratus.
Nam sic moris erat. duplicata quod hostia fortis
Ille tenet thalamus. ne quis conclusus abire

Vi uel fraude queat. intra hec extrinsecus illa
Includunt panduntq; date hec ad munera dextre.
Et tunc arcitenens thalamo et captiuus in illo
Hannibal inclusus habitant. marchesius ergo — hanibal.
Veste leuis ueniens intrat. quem faucibz illic
Comp̄hensum ad sese traxit Galeatius ingens. — Galea
Impressitq; solo. ¶ Qualis achelous in angue — Compatio.
Non tulit herculeos ingenti forcipe nodos.
Talis et ille miser anime suprema negate
Signa dabat. miseratus ibi sed vincla remisit
Caluus. et hunc Michalo seruandum tradidit illa
Lege data. ut peragat quoiaz nequit ille silere.
Perditus ille qdem tanti male muneris usus
Clamitat. ex alto comites clamore citati
Feruebant. iam iamq; aderant. volat altus ī arcez
Tydeus. ingressu tñ is ꝓhibetur. et obstat — Tydeus.
Limina prima tenens Antonius / ⁊ simul alter
Additus / auxilio fratri Galeatius ibat. — Galeatius.
Clamitat ille tñ Michalus cui concitus ira
Abstulit ense caput. madefactaq; sanguine multo
Terra est. et terre porrectum informe cadauer.
Et caput inde procul gladio simul usq; rotatum.
Ille aūt egressus subit / assequiturq; priorem
Tydea. cui contra fidens Antonius obstat /
Non passurus eū reseratam irrumpere turrem.

Ille per angustam traiecta cuspide rimam
Reppulit instantes. postemq; intrauit aptum.
Et iam ductor adest. fratremq; accendit. et illi
Vulgus et ignauos cōmendat fune ligandos.
Ipē per aereas subeuntem antonion auras
Insequitur gradibz. prior is tñ incitus anteit
Ausurus facinus. si non fortuna resistat.
Galeatius. Et iam sūma tenet. Galeatius instat / et urget.
Machina fulminea est illi correpta / suoq;
Stipite cōmissa. et quaz mittere tendit ī hostez.
Ille super solo nociturus pondere. at hic iam
Passibus extensis graduum suprema tenebat.
Aspectuq; graui minitantem / et vulnere paruo
Reppulit. et domitū fundum deuoluit ī imuz.
Tydeus. Tydeus interea captis. ut iussa fuissent.
Vincula nexuerat. paritq; antonius illic
Nectitur et patiens. Iannesius et Iacobus iam
Auxilio affuerant. Micalus preclusa tenebat
Limina femineis possessa / ac plena querelis.
His ita compositis descenditur / atq; trahuntur
Captiui. stupuere viri. cum sanguine tanto
Marchesium multa uideant tellure iacentē.
Et caput abscisum / conspersaq; sanguinis vnda
Atria. dant lachrimas miseri. et sua corda fatigant.
Captiui numero septem post terga ligati.

Sistuntur flentes ubi pridem nocte sub illa
Ductor et adiuncti latuissent tempore paruo.
Mox ductor, cuius opera, et uirtute pactum
Grande opus, ad reliquū se comparat. oībz illis
Dimissis animosus abit. quod defuit vnum
Perficere et cui causa suscepit agendum.
Ergo iterum in latebras redit. et ꝯcussa tumultu
Pectora sollicitat prefecti subdolus arcis.
Antonij effingit uocem. et miserabile frendens
Hortatur non deesse suis. et callidus urget.
Exagitat ferrum uectis, postemq; fatigat.
Credulus ille ratus nichil hic sibi fraudis obesse.
Liberat interius cōmissa repagula. tum se
Impete magnanimo Galeatius intulit ultro. Galeatius.
Turbatūq; premit. uictumq; in terga supinat.
Mancipiumq; tuuz iubet hannibal esse. sed olim
Territus huic tanto nescis accedere dono.
Qui modo captiuus spe nulla obsessus agebas.
Tam cito fortunaz redeuntem agnoscere nescis
Quis ue tibi affuerit. uel qua ratione requiris.
Et metuis falli ꝛ socialia nomina poscis.
Dictaq; non sentis. ueluti qui nocte sopora
Respuit inuisi metuenda picula somni.
Taliter egydes infernis liber ab oris Comparatio.
Herculis auxilio postq̄ supera arua tenebat,

Vix sibi / uix alijs credens mussabat ubiq;.
Ductor ut aspexit deuictam protinus arcem
Et saluum hannibalem / quamquam torpore ligatum
Ipse manu thalamo prefectum traxit ab illo.
Quem nondum intrarat thalamum: cui michal obstat.
Nec patitur querulas ex quo prodire puellas.
Egressus presto est populus post terga ligatus /
Et comites alij seruantes cuncta. sed illos
Galeatius. Ire simul iubet in thalamum Galeatius ipse.
Inde iacet truncus marchesius. alta cruore
Regia tincta caput longe a ceruice recisum.
Omnia terribili casu aspicienda. per illa
Est tamen ad thalamum uia: quam facit ipse patentem
Michael. Michalus ad iussum. ille ut uidere patronum
Atq; patrem saluum: lacrimis absistere iusse.
Insuper et miseris ullulatibus abstinet omnis
Turba. sed interea rebus de parte quietis
Femineus populus thalamo transmissus eidem /
Atq; ita victores / et uicti protinus vnum
Obtinuere locum. his ergo ad uota pactis
Expediunt / quibus hannibalem deponere cogant
Ferramenta pedum. capti iacuere silentes.
Hec ubi deposuit ueluti iocunda redissent
Omnia / deponunt questus. epulasq; parari
Dant operam. casuq; aderat bona copia rerum.

Et cereris.

Et cereris / bacchiq; liquor non uilis i arce.
Et iam phebus equis celsum puectus in axem
Vmbrarum vires minuit. Jam pastor in antro
Compuleratq; greges et se / statuitq; sub umbra.
Dux ibi q̄ longos passi ueniendo labores.
Et nox illa suam requiem non senserat ullaz:
Post epulas largas et amici munera bacchi
Pauxillum vigilare monet. cui palma decusq;
Quesitum. et tantos cui donauere labores.
Magnanimuz Hannibalem reliqui post prādia leta
Diuisis vicibus molli dant corpora somno
Fessa breui / ut possit alios perferre labores.
Lux extrema cadit thalamoq; est omis i vno
Mixta manus. maior s; adest iam cura sequentis
Oportuna opis liniquendi ptinus arcem.
Et recta in patriaz cautum sub tempus eundi.
Ne quid in occursu ueniens hostile moretur
Fortunam / et redeant victores laude canora.
Hec propt' consulta parant. Galeatius autem
Antonius secum rapit / et fastigia turris
Alta petit. de more iubet pulsare sonoram
Campanam / ut mos ē in honorem virginis alme.
Deinde ciere uiros vigiles / quis credita vulgi
Cura sit illoz et custodia certa locorum.
Ne quid ab assueto mutetur / z ordine quadrent

Galeatius.

o mnia. quo facto descendunt. callidus autem
d isturbatque gradus. aditumque abrumpit eundi.
v ictor et ante habitum de summa turre recisum
a biecitque procul marcum. quo tacta sonabat
e nea. ne posset uotis agitata nocere.
h ec ubi prospexit. remeat securus in ima.
h ortaturque suos. iubet et cuncta ante parari
a d reditum. tamen ante cibo potuque refecti
e rumpunt. secumque trahunt ex arce relicta
i ris. quibus obsidibus fuga tuta patensque daretur.
n e ue fides ludat. secum traxere ligatos
p refectum antonium simul et traxere nepotem
p refecti. atque tribus victor confisus abibat.
M ontanum pariter. quo uenerat ante. recedens
e st ingressus iter properans. et nocte sub illa
p eruenit ad Iarum fluuium studiosior. isque
t urbidus ex alto collectis defluit undis.
h eu quia nam tantas tecum rapis improbe vires
c orniger. et nostros frangis uiolente recursus.
h ec ductor metuens alios committere ripe
I nquit. at ipse ferox incerta pericula temptans
R umpit. et in medias qua sit violentior amnis.
s e demittit aquas diuersam attingere ripam
c ertus. et ad socios victor redit. inde relictos
a d ripam leuioris aque iussosque uenire

D ucit. et in fluuio iubet hasta ex ordine iunctos
T raijcere / et certis contemnere passibus vndas /
D imidio plus uentre graues / placidas tñ. et sic
I ncolumes cuncti ripam tenuere petitam.
N ec dum clara dies ulla de pte micabat.
A nte tñ fluuio q̃ se comitteret: ausus
S oluere captiuos / secum quos ante trahebat
E t se se illoꝝ fidei comittere tantum.
E rgo ubi transmisso recreati a flumine p̃mum
C onstiterunt. iterum gressi p opaca viarum
M onticulum aduenimt id nomen et oppida signat.
I llic et fessi ꝛ ieiunia longa sitimq;
N on equis animis alto iam sole ferentes /
D ant se epulis somnoq; breui. qbus inde refecti
V lterius paulo progressi optata merentur.
Q uem tulerant humeris. hũc ut iumẽta referẽrent
H annibalem. dehinc ergo viam maiore uolatu
C onficiunt. ex mente tamen montana secuti.
N e quis in aduersum veniens / aut uisa reportet.
A ut terat alloquio tempus / minuatq; fauorem.
S ed fortuna comes uotis ac rebus honestis
A ffuit. et nulla turbauit parte vigorem.
P lus quoq; q̃ satis est. cunctis felicibꝫ actis
A spirat. nec dum phebo inclinante sub undas.
Q̃ q̃ pronus erat. spelunbertana tenebant

Gherardus Rangon⁹.

A rua: et magnanimi Gherardi affabile regnū
h ospitiūq; pium ueri et florentis amici.
C ognita res auidum gratandi audita videndi
A rdentemq; viros ad se ⁊ ad sua tecta trahendi
D iscendiq; uiaz: qua libertatis in usum
h annibal exierat / uocat alta e sede Gherardum.
O rnatusq; senex ultro uenit obuius illis
M aiestate qdem spectabilis. atq; ita longe
I ncipit o populi spes et fortuna potentis
O nimiuz dilecte tuis cui tantus honeste
F ructus amicitie tanti patuere fauores:
S is felix dextrumq; feras his montibz omen.
V rbi etiam patrie quod vult oppressa leuamen.
I ude tibi et generi carisq; clientibus alme.
L ibertatis opes. et opem uitamq; quietam
O fficium et mores exclusis arce tyrannis.
A t modo q' fessi longarum mole uiarum
E t reruz uacui nocturna existis in arua.
E t deserta uagi legitis feruente sereno
A d mediūq; diem quoiaz sol igneus urit.
E t minimuz souni pperantibz et met⁹ ⁊ nox
I ndulsere meis lenite penatibus omnes
D ifficilisq; animi noctisq; vieq; labores.
E st mea plena domus uobis aliisq; benigna
h ospitibus dignis omni formidine tuta.

Q ueq; prius uestre nouit pia cepta salutis.
E t mirata libens Galeation accipit olim
P atre michi carum nūc et virtute probatum.
I te palam iuuenes ultro et secura subite
M enia tam uobis q̄ michi per cuncta parata.
D ixerat. ast illi paulum tellure moratus
H annibal haud humilis ait. ⁊ responsa remittit. Hannibal.
O facunde senex o secli gloria nostri:
O rbis et huius honos. et nobilitatis auite.
V era refers. animis et viribus usus amicis
E uasi miseras obscuri carceris umbras.
Q uas non culpa dabat. sed sola iniuria sola
V irtus que dāmis alienis abstinet. at me
N on idcirco piget non esse in pte nefanda.
E t placet in uestro q̄ sim susceptus amore.
N ec renuo hospitiū. recta in tua tecta silente
I e uenturus eram. sed nunc fidentius ibo
P ignus amicitie da nunc atq; accipe dextraz.
N ec me peniteat numero accepisse meorū.
N ec te peniteat numero accepisse tuorum.
E st michi amicitie felix prouentus. ut istos
I pse uides quq; hos fortissima corda leones
N on fluuios non arma timent. nō tūribz altis
T errentur non si tremitu pater omnia turbet
N on si etiaz redeat mundo Tyrintius ille

Et modo (vidisses utinam) post menia capta
Tot electos iuuenum firmissima corpora vinclis
Pauci etiam numero tanto in terrore ligarunt.
Et res nota dehinc erit admiranda futuris.
Dum legitur. quis enim paucos cepisse putabit
Arcem et custodes / et me soluisse catenis?
Et reduces patriam post hac purgasse tyrannis?
Dux etiam in subrum si cetera facta moleste
Nouerit. hoc vnum fuerit laudare coactus.
Optabitque sibi tales contingere amicos.
Non et erit compos. quaquam tot regna tot urbes
Impleat. et solus latum quoque territet orbem.
His te magne viris pater annumerabimus. et si
Quando fata uocant. aderunt. ueniemus et ipsi.
Nec te nostra fides frustrabitur. ardua iuro
Sydera et intacte pignus venerabile matris.
Dehinc simul ad muros subeunt altosque penates.
Et iam turba frequens aderat. menseque parate.
Dant manibus lymphas et cetera queque ministri
Expediunt epulasque foci misere paratas.
Considunt. refouentque uiri sua corpora. et omnem
Que fuerat iactura uie solantur. et inde
Plurima iocundo memorant sermone. sed illis
Dat finem prouisa quies. nanque antea nulla
Sat secura fuit tot iam quesita diebus.

Vesper erat phebusq; cadens extenderat vmbras.
Surgitur. et ueniunt iterum turba omnis in vnum.
Consiliumq; vie capiunt. post illa iubentur
Ducere equos famuli. quos et prius ille Johannes
Tris dederat. qui Maluetia de gente creatus
Region incoleret. quibus et tres ipse Gherardus
Addidit. ut numerus foret his abeuntibus equus.
Sic omnes equites redeunt victoria donum
Hoc facit. et Michalum premittunt. ordine cuncta
Qui referat que facta forent. que deinde parentur.
Quid ue opus est facto. hannibalis secum ille catenam
Ereptam pedibus tulit in solatia gentis.
Post oblata fuit diue genitricis ad aram.
Ille uolans cuncta hec effecerat. interea qui
Restiterant properis maturant passibus omnem
Consilio causam demensi. et flumine Rheno
Traiecto inueniunt aliquos de partibus ultro
Qui gauisuri ueniebant. hisq; remissis
Ordine comprenso iam iam uenientibus astris
Ad certum coiere locum sub monte. nec ulla
Est mora. conueniunt illuc. qui semp amorem
Testati doluere diu fera facta tyranni.
Vltoresq; uolunt fieri. prior ergo Johannes
Marescottus eo multis comitantibus ibat.
Et muro e summo socios fratreq; manebat

Johannes Maluetius.

Johannes Marescottus.

Maça. His Syluester atrox / Maçam cognomine dicunt
Venerat. ipse locum prior hunc signarat amicis
Multaque collata est septem super alta trahendis
Machina: nec desunt fortes ad cepta lacerti.
Tertia iam noctis ferme decurrerat hora.
Iunius ad noctem quintam progressus agebat
Cum leti proceres restes trodiasque secuti
Conscendere super muros / ubi ab omine nomen
Impositum / risu Malcantona dicere vulgus:
Quod canat / et seuos male turbet ab urbe tyrannos
Jacobus de capraria. Illic et Jacobus cui dat capraria nomen:
Vir magnus calue gentis et amabilis hospes.
Omnis et ad celum uoces et brachia tollens
Turba dabat grates superis quod in urbe reductus
Hannibal atque suo populo expectatus adesset
Benteuole lux magna domus / populique grauati
Vltor et offense ueteris damnique leuator.
Domus Marescotta. Marescotta domus prima est intrata reducto
Hannibali. auspicium ijs ex edibus ortum.
Quippe quadringentos intranti corpora ferro
Armata / et queuis animosam ad cepta cohortem
Explicat et medijs illi seruantur in ortis.
Melchior de Viçano. Intrat Auiçanus mox Melchior utilis armis
Et clari generis. primum gratatus / et inde
Collachrymans comitem se se promittit in omnes

Euentus. capere arma iubet non deesse fauori.
Commemorat quot sunt ad fortia facta parati:
Hos etiam quos ante malos aduersa teneret
Factio. nanq; omnes pariter sibi fecerat hostes
Bononie ciues immanis vita tyrannii.
Interea quartam nox precipitauerat horam.
Ergo ubi compositis in noctem rebus agendis
Egregiam iuuenum partem sibi sumit et ipsum
Qui tantum numerum collegerat ille Johannem.
Melchior huic etiam comes est. et nocte sopora
Proripit ad pepulos. Romeum sopor altus habebat. .d. Romeus de Pepulis.
Pulsate sonuere fores. intratur ad ipsum
Contendunt thalamum. tanta est fiducia cari
Sanguinis. et secum hannibalem trahit. atq; petenti
Quenam causa illuc media sub nocte tulisset.
Melchior in cuius tunc nomine tecta patebant:
Ecce tibi hannibalem duco ut solatia primus
Accipias. Romeus uerba admiratus ad illum
Respicit. et surgens letatur et aspicit. orat
Ut superi consulta boni et pia cepta secundent.
Post hec sepositis aliis. non multa locuti
Concipiunt animo quis tunc foret usus. et ipse
Rem sibi concessam Romeus ptemq; laborum
Excipit. ille alios pergit concire fideles.
Totus ut ordo simul tanta consurgeret arte.

Ne quid obesse viris / aut uis humana ualeret.
Aut aliquid preter diuini numinis iram.
Ille et Maluctios / et illa gente fideles in
Excitat: atq; iubet fidos concire clientes.
Nec uult ante diem tenebris committere pugnaz.
Hannibal. Galeati. Hannibal ista parat. verum Galeatius ardens
Expectare diem nō vult. secum ipe furentes
Bellaq; gliscentes socios rapit ordine certo.
Dat cuneos. ponitq; duces. dat signa receptus
Incursusq; simul. dicit quo calle ruendum.
Procedunt taciti densiq; sub arte regentis.
Cum tamen ora fori primi tenuere: furentem
Emittunt fremitum / et clamoribz aera rumpunt.
Plena minis resonant conuitia dira tyrannis
claustra Mors ante ora uolat. neu castra erumpere possint:
Obstruiturq; aditus. et quicquid ubiq; reptum
Lignoz fructicūq; ferunt. rapiuntur eodem
Infecte / facteq; trabes / stetit assere multo
Fasciculisq; frequens cumulus. nec templa deoz /
Nec fora causaz tantis intacta rapinis.
Friuola quid memorem? nam uendicularia late
Instrumenta prius rapta. huc arcilia / capse
Sedes / scamna / tripos / cauee / lintresq; cadurci /
Cola / canistroz uis plurima / scirpea / ciste /
Pendentes mense / et clausis auulsa tabernis /

A tq; locis varijs erepta sedilia currus.
H ostiaq; et uacuis extorta repagula tectis.
M ateriaq; omni collectus crescit aceruus /
T otaq; iam latuit congesta ianua mole.
C elantur postes etiaz. miseroq; tumultu
I urbante / ex omni populo noua mostra ruebant.
N ecdum grande maluz / sz nuntia signa futuri
P robra minis / ignominijs conuitia iuncta /
A c inhonesta sonant. / et nox extrema cadebat
O mnis in occasus / roseis aurora quadrigis
I ncipit: et primo veniens festinat ab ortu /
D issoluens nebulas / et fraudem noctis opace.
D ux igitur cerneus tot iam se nocte sub una
H ostibus obsessum / et metuens peiora parari:
O utinaz infelix ad nuntia prima leuassem
E sonno miserz caput: anna uirosq; uocassem:
E t me me ⁊ socios seruatus in arce tenerem.
O uenule infelix qui me saluare laborans
N on exauditus multa sub nocte redisti.
P enitet. et penas nūc do prestantis amici.
M aioresq; dabo. et monitis accedere discam /
M ole graui ⁊ pauidos regit et ofirmat amicos
V is humana queat siqua his obstare periclis.
I amq; illi ex alto glandes / ⁊ saxa / sagittas
C ontorsere. uomunt inmania tela fenestre.

Vulnera missa uolant vulgi qui spectat inermis
Maximus afficitur numerus quod fata petebant.
Ac omnes una conclamant uoce superbos
Imus et eijcimus preclara ex urbe tyrannos.
Inde domos abeunt laturi cominus arma.
Tum quoq; premissis alijs medio agmine celsus
Hannibal. Hannibal ingreditur telis armisq; coruscus.
d. Romeus. Hunc Romeus pepulus hunc caluus et ille Johannes
Johes calu⁹. Hunc et Maluetij celeres letiq; sequuntur.
Maluetij. Clamorem adijciunt. ibi funditus omnia uerti
Visa simul tantum qui duceret hannibal agmen
Cognitus. atq; animo pugnant ex arce pauenti.
Galeatius. Quoq; magis trepident equam Galeatius arcem
Pretorisq; locum celer occupat inde sagittis
Glandibus inde feris pulsatur curia et hostis
Territus huic tanto nescit par esse labori.
Curia circuita est omniq; a parte laborat:
Et tamen ex omni perusinus pte resistit.
Distribuitq; suos uagus et uiz uiribus arcet.
Nec tamen a portis erumpere territus audet.
d. Romeus. Pepulus aduersam scribarum intrauerat arcem.
Ornaratq; suos neq; curia maior ad auras.
Hinc quoq; conficitur iaculis leuibusq; sagittis.
Et minus atq; minus iam audent ī bella uenire.
Galeatius. Caluus ibi meminit lignoꝝ ad limina mollis

O pposite. et quartam iam sol ascenderat horam.
I annesinumq; uocat / fidumq; ita fatur ad aurem.
P ostq̄ clara tua hic uirtus nil proficit. ex quo
N on opus est gladijs. qua tu virtute superbis
A nte alios. ipsum qui vincere noris Achillem.
E t diomedeam superes hoc nomine famam.
P erditus hic operis tanti uicinisq; tacebis?
I modo care michi (sola est victoria) seuos
I nfer et ad clausos ipsis iace postibus ignes.
P estis ut ardentes agat et labor ipseq; celi
I am nimium feruente die ferus ardor adurat.
H ec ait. ille ferox et amator laudis abibat.
E t facibus portas impleuerat. omnis acerius
O bdita conglomerat pmixta incendia fumo.
H eu quid agant miseri? fumosa incendia surgūt.
A spectumq; negāt. nec iam tollerare uaporem
V lterius poterant. et totus ab urbe ruebat
H ostilis populus acuens clamoribus iras
I nuisiq; etiam telis scalisq; petuntur.
V ectibus et paries multus temptatur acutis.
E t ruit. et uirtus cecidit supata virorum.
M ultaq; deciderant iam corpora et intus et extra
N on tamen equalis iactura uidetur utrinq;.
N am populi est ingens numerus sine fine furētis.
A tque alij subeunt. quotiens forte unus ademptus.

6

Franciscus picinnus.

Et franciscus idem miser ingemit. heu mi demuz/
oceanuz patior ait in sua regna furentem.
Irruerat populus furiatus/ et omnia late
complerat. cecidere animi. suprema fateri
cogitur. acre malum duplicat. discrimine tanto
victus abit. thalamoqz sedet lacrimabilis expes.
sors etiam contra molitur dedecus ingens.
nanqz alij fortes/ et fortia facta secuti
pugnantes reprimunt: quorz dux viuidus eet
Tydeus calu'. Iohes caluus.
ideus: ast alij propere stabula alta nitentes
insectantur equos: caluus prior ille Johannes
hos agit. ast alijs captiuos cura ligandi.
ornamenta ferunt alij que multa rapinis
collecta: et multa ex proprijs inducta nitebant.
Interea obscurus miles/ uix utilis armis:
et qui texerulas uilis faciebat emendas.
In thalamum rumpit ducis. illic pallidus idem
ut uictus residebat. humi languentia tela
ac animus iacuit. remqz omem ignauus hebat.
nec se ad uictoris faciem conuertere auebat.
Ille indignatus ibat male sanus in hostem
facturus facinus/ nisi et alter ibi obuius idem
consilij melioris eum deterreat ausis.
seruatur pignus pro ciuibz ante uocatis
In fraudem/ uarijsqz locis in carcere clausis.

Quos nisi restituat non sit soluendus et ipe.
Cetera turba locis alijs captiua tenetur.
Bononiensis ubiq; prior dat iura / furtq;
Multis illa dies clari fecunda uigoris.
Nec facile est cunctas extendere in ethera laudes.
Et me facta uocant alia. et iam pars una tenorē
Impleuit bene gesta suuz. duo nomina p̄mas
Tydeus et frater calui meruere coronas. Tideus
Tertius Anthenor crescens tamen indole magna Johanes. calui
Fratribz assimilis. nec si uia iusta supersit. Anthenor.
Virtute inferior. tamen inuida fata repugnāt.
Ignis ab introitu depellitur arcis. et inde
Sublimes in equis abeunt clari uictores.
Hannibalis laribus trahitur dux uictus. et illi
Omnis quanta fuit victoria tota refertur /
Contiguus lateri cuius Galeatius ibat. Galeatius.

Explicit Liber primus Incipit Secundus.

Iam nitidum hanibalem iam maiestate repta
victorem trucibus detractis arce tyrannis
diximus infestis etiam bene ciuibus illum
Consulere ardentem suadente auctore salutis
Atque ideo laribus captum seruasse tyrannum
Quo pretio redeant salui in sua tecta retenti
Veraque libertas et res hec publica demum
Floreat egregijs equataque ciuibus omnes
Vt natura monet precellat dotibus urbes
Nunc dea si nimium non est ad prelia campi
Festinemus et hec de libertate laborant
Sed prius insertam rumpamus menibus arcem
Hanibal. Hannibal hesterno conspectus in agmine victor
Auxerat obsequijs decus et titubantia corda
Nondum fida satis post acta fouentur in illo
Tota igitur moles belli spesque omnis in uno
Figitur huic mandant fatum patrieque suumque
Ille autem media deiectos urbe superbos
Esse nichil statuens campi nisi funditus arcem
Tollat ab insidijs ereptam uindicet urbem
Et faciat sonnos alta sub nocte quietos
Huc operam curamque omnem maturus habebat
Cetera despiciens etiam quod seque suosque
Tangeret officio totus uigilabat in uno
Ne quis nocte ruens ne quis sub luce receptus

M uniat obsessos aut noxius ingruat urbi.
A lterutrumq; timens occurrere gliscit utriq;.
E t iam precipitem medio perfoderat aruo
F ossam qua domibus duram secerneret arcem.
A gger in interius iacitur. consurgit in altum
G rande opus. et uallo caute munitur. ⁊ equis
I n spatijs turres et propugnacula iungunt.
N ec satis est vrbem defendere. protinus hostem
E xclusisse parant. includere scilicet extra.
M unitas pariterq; altas fodere lacunas.
L oricaq; super ac turribus emunitas.
N e quis ad auxilium ueniat. qui vindicet arcem.
H is ita dispositis uario diuersa tumultu
P relia et arma cient. bumbis leuibusq; sagittis
M issilibus temptant alterna pericula. tandem
I nsperatus adest hestor Manfredus. ⁊ alas
I nducens equitum portas intrarat apertas.
I tur in aduersos et tota vulgus ab vrbe
E xcitum ruit huc. pugnatur limine. i ipso
G alerie. sed iniqua uiris ea pugna furebat.
Q uippe a fronte ruunt equites. a margine dextro
G landibus. et telis effulminat impetus arcis
C uus et a multa cadit inter bella sagitta.
S ed quid non patitur virtus. nec cepta remittunt
C ines. sed facta est impressio maior ⁊ hostis

Hestor Manfred.

Galeatius. Exclusus turbatus abit. Galeatius illic
Enituit: fratresq; duo quos ante probaui.
Iannesius. Iannesius nec parua tulit preconia secum.
Hac pugna effectum ē / ut quos fiducia pridem
Ceperat intrandi tantam violentius urbem.
Et iam proriperent instructi. strage suoꝝ
Atq; fuga retro pulsi penitusq; redirent.
At ciuis ne quid rursus temptetur ab illa
Parte fodit humuꝫ. fossasq; induxit in altum.
Et breuiter vigilans emuniit obice turrem.
Perq; dies aliquot cessatum a turbine belli.
I. C.m sedꝫ Denique tam duros turbaret ut hannibal hostes
Pene malum peperit non enarabile. nanq;
Nanq; molendinuꝫ positum sub menibꝫ arcis
Vertere dum properat. quo diro incōmodet hosti.
Eripiatq; usum faciende ad uota farine
Pergit. et aspirat primo fortuna labori.
Nostri in tecta uolant. emittunt uiribꝫ hostes.
Galeati⁹. Primus et e numero Galeatius instat. et urget
Armatus / clipeatus / atrox in limine. contra
Non illuꝫ uirtus obstans armata uiroꝝ
Mouisset. manet in medijs atq; increpat ultro.
Tartarus. Ignauosq; uocat minitans. (ibi Tartarus asper)
Hic arcis prefectus erat vulcania proles.
Galeati⁹. Martius hunc contra Galeatius ibat. at ille

Premetuens / cernensq; uirum pro turre locatuz
Ac socios ignem poscentem ergo ignibz inquit
Pugnandum neq; tu solus per fulmina uictor
Igne cremabis opes nostras hec fatus ab alto
Ponte premit contra nigris quos duxit ab umbris
Fulmineos homines sclopis atq; igne minantes.
Ac prior in caluuz directo fulmine glandem
Post sonitum uersus grandem ꝯtorsit. et illi
Nec fortis clipeus / loricaue restitit. ultro
Perforat atq; humeruz pagrat furiosa sinistruz.
Excussusq; uiro clipeus / iam tela secunda
Instabant. sanguisq; uolans ut fistula plumpi — Comparatio.
Quando emittit aquas / late fluit / aera rumpit.
Qualiter ꝛnee conspectum in corpore vulnus — Comparatio.
Terruit usq; suos / sic cetera turba priorem
Vt uidit lesum / conterrita contremit omnis.
Ipse uidens q̄ sit pugna congressus iniqua
Cedit et imposito digito sua vulnera claudit.
Cetera turba pauens aspecto vulnere raptim
Terga dabat. rapit et se Galeatius ipse. — Galeatius.
Quando instare nequit grauiter pcussus / ꝛ hostes
Clamorem adiciunt et fulmina plura coruscāt.
Quis duo preterea cecidere / suisq; receptis.
Quos Ideus / audensq; pari feruore Iannesus
Et cum fratre simul multa virtute recepit.

Mirum cur illo casu seruatus uterq; est
Nondum fata uiros hos inuidiosa trahebant.

Hanibal.

Hanibal in damnum temptata pericula cernens
Pulsus ab incepto secum grauis et simul ardet
Rimaturq; uiam qua durum exerceat hostem
Et domitum cogat demum in sua iura uenire.

Luisi⁹ Vermes.

Spes erat armorum: Vermes aluisius hostis
Que regit augiugero late famulantia regi
Et quibus insedit patrios durissimus agros.
Hic si uictus agi queat aut cum gente necari:
Nil obstare uiris quin et uictoria preseus
Afforet et facti compleret fama nitorem
Orbis et ingenti floreret gloria plausu.
Huc igitur mentem rapit huc uir clar⁹ anhelos
Exacuit motus animi et consulta fatigant.
Libertas ipsa expetitur iam fama propinquos
Propositi pulsat populos. et primus ab oris

Simonett⁹.

Hetruscis aderat Simo dux impiger adsunt
Tercentum leti comites equitesq; uerendi.
Tum uenetus simul arma dabat sociosq; fouebat.

Tibertus.

Ille quadringentos comites ductore Tiberto
Miserat. at cunctis prestantior extat in armis

Petrus Nauarinus.

Nauarinus. et hic precio conductus agebat.
Felsineas uires equitum dux optimus et uir
Mente fideq; bonus iratus et asper in hostem.

Preterea

Preterea secum uoluens animoq; uolutans
Hannibal agnoscit q̄ pluris esse suorum — Hanibal.
Mente manuq; bonos bellis et ad arma paratos:
Qui virtute duces equent. his insup audens
Et bene confisus statuit fera prelia campi
Temptare atq; suam fortune credere sortem.
Hec secum meditans et iam discussa diebus
Ad fidum perfert clare uirtutis amicum.
Fulmine qui lesus pridem feruente tumultu.
Acre domi residens cubiti damnū arte leuabat.
Huc igitur sua cepta ferens grauis intrat. ⁊ inqt.
Salue o magnanime virtutis nobile pignus.
Qui piget esse domi ⁊ q̄ te sine prelia quedam
Misceri ⁊ caput esse soles et palma laborum.
Nunc ūmunis abes: malles ut adesse furori:
Attamen ad paucas durabunt ocia luces.
Atq; utinam posses mecum pferre laborem.
Quem uelut egregium statuo temptare p horas.
Aspiret fortuna operi: que sola fauores
Dat certos adimitq; premens v̄tutis honorez.
Sepius ignauos etiaz splendore coronans.
Miratus tacuit Galeatius. arbiter omnis — Galeati⁹.
Iussus abire sub hec licito sermone fruuntur.
Huc tn̄ accitus Tydeus uenit atq; Iohannes — Tydeus. Iohanes. calui
Marescottus in his mediis sic ora resoluit

Hanibal. Hanibal. ignotum uobis me tendere quicq̃
Conari impietas foret! hec igitur uolo coram
par. Effari: ut uobis eadem (si forte placebunt)
Comunem laudem pariter foueamus: et adsit
Prosperitas ⁊ comoditas equalis utrisq;.
Equa etiaꝫ patrie cui nos debemur! et omes
Qui modo nobiscum tractabunt munera belli.
Territus accipio vermes aluisius hostis
Colligere arma parat: procul ac inhonor⁹ abire.
Hunc si fata premũt ne quis fidentior hostis
Audeat in nr̃os fines post facta uenire.
Impetere: atq; omnes in euꝫ consumere uires
Constituo. nec uana uocat fiducia mentem
Si satis expendo vim nostram ac illius arma.
Preterea metus inde premit: nos concitat ira
Iustior. et rebus mouet expectata iuuentus.
Suadet ⁊ antiquis par gloria! nãq; vetusta
Fama est inuictos vicinis semper in aruis
par. Bononie populos. hec (si fortuna fauebit)
Vna dies bello positis nos explicat armis.
Consulite in mediuꝫ ne me fiducia fallat.
Dixerat. et contra sic retulit orsa Johannes.
Johannes. Maxime kentiuolum splendor quo sospite fatũ
Vrbis et antique respirat gloria gentis.
Que tibi nunc uisa est eadeꝫ sententia nobis

O buersabatur. sed dicere sensa uerebar.
N e me forte animus studiũq; ĩmane nouãdi
C onsilium falso traheret. tua dicta reuoluens
A crius in furias feror. et uia sola salutis
H ec monstrata placet. faueat fortuna iubenti.
H ec ait. ulterius nichil est Galeatius inquit. Galeati⁹
Q uo res nostra queat felicius esse. sz audi.
Q ue michi nũc adiuncta placent. dij cepta secdis
F ortunent uicibus. sz te meminisse decebit
P ropositi illius. quod p̃mũ sanximus ip̃a
I lla ex arce. ubi te seuus damnauerat hostis.
O mnibus ut studeas ꝯsultum ciuibz. omes
N unc et in arma uoces. omnis ſuate labores.
O mnibus inuigiles. fortunas omnibz ęquas
E sse uelis. pereant antique crimina culpe.
Q uo se quisq; animo nũc dat. seruetur in illo.
F actio prisca nichil noceat. redeamus ĩ vnũ
S ic tibi erunt vires. et erit tibi gloria maior. al' copia
N umina te aspicient. uictoria lęta sequetur.
L aus tibi semper erit. spoliis se quisq; reptis
O rnet. et impitans contentus laude triumphet.
O utinaz comes esse tibi prestantibz ausis
H annibal. et possem clari spectator honoris
A diutorq; sequi. tris hos mea pignora fratres
A ecipis. hisq; tuam certus comendo salutem.

Te precor illorum statuas memor esse vicissim.
Festinate viri. faueantque silentia rebus.
Ipse per urbanos tantisper adesse labores
Ad comune bonum datus et mea membra fouebo.

Cap.m tertium.

His dictis finem faciunt. Sol altus habebat
Dimidium celi fugiens postrema leonis.

Hannibal.

Hannibal egressus multis comitantibus ibat
Facturus ad cepta habiles (utcunque) paratus.
Seductisque parum iis. quorum referre putaret
Vincere qui norant populi propellere mentes
Multorumque animos iubet ad uentura parari
Quantum quisque ualet. contos tela arma ministros
Electosque capi. nec enim foret usus inertis
Militie. res esse graues breuiterque uorandas
Et lateat sibi quisque domi. cum tempus adesset
Sine tuba seu se campana signa daturum.
Paretur. totamque ruit data fama per urbem.
Nox erat. et tota populus feruebat in vrbe.
Nec quisquam tanti norat secreta tumultus.
Iussa uolant epulis curare et corpora sonno.
Interea ad signumque operis uenientis adesse.
Extremus roseo cancer veniebat ab ortu.
Et iam iam superat medium iubatorua leonis
Virginis ora. dehinc accepto sole calebant.
Plus horis spatium distans a luce duabus.

Hannibal exierat et iam data signa p urbem
Concierant populum. maiorq; exercitus illi
Q̃ speraiuit erat. diuersaq; factio plures
Miserat. et quorũ uirtus spectata refulsit.
Dux sublimis equo sumptis spectabilis armis
Eminet. et circum funalia multa relucent.
Iamq; aderant aliiq; duces parsq; ampla virorũ
Prompta. sz ante alios calui tres apta iuuentus.
Iannesiusq; simul nũq̃ distractus ab illis.
Non ignara modi longosq; experta per usus
Excelsis lucent in equis armisq; corusci.
Circunstantq; ducem acuunt fauoribz iram.
Pierus ille equitum ductor mercede paratus
Non dum aderat. sz ad hunc electus nũtius ibat.
Et monet ante diem collectis omnibz alis
Carpere iter. et aquas fluuialis margine ripe
Rite sequi. et sanctum captare Georgion. illuc
Affore uenturos omnis. ibi cetera caute
Constituenda. dehinc erecta ĩ sydera mente
Dux ait. o superi tuq; o dignate iacentem
Christe leuare hominez. adsis adiutor. ꝛ ipe
Si pia concipio si nil crudele parari
Da pater auxilium. et iustis accede querelis.
Non vindex mea damna sequor. sz criminis ultor.
Sed patrie fedis que sit confecta rapinis.

Hannibal.

par.

Et spoliata suis uenio. rerumq; sacrarum.
Quas in pnitiem gentes uertere pphane.
Quas modo deiectis trucibus staurare laboro.
Annue. resq; tuo nostras precor omine firma.
Augebo cultum. pacem dabo ciuibz aptam.
Officia et mores ⁊ iura equata reponam.
Postibus et sacris spolia atq; insignia figam.
Donaq; continuos uoueo repetenda p annos.
Hinc iubet ire viros passim. portaq; dicata
Donato dat signa uie. preit agmine longo
Turba frequens. medio se conserit agmine ductor
Et clari proceres sagulis armisq; decori.
Hos bellator equus efflans e naribus ignem
Non sinit ire pares. et saltibus aera scindit
Letitiaq; fremens letum dat euntibz omen.
Hestor Maluetius puris aspectus in armis
Et Lodouicus item. quem penula rubra tegebat.
Carolus hic etiaz blancella e gente creatus
Bellator ciuisq; bonus fulgentibz armis
Eminet et dextra seuuz rapit ille tridentem.
Opicus ⁊ pepulus Quarto simul a cius ibant.
Magnanimus Lodouicus in his erat ille Luporz
Venator. Jacobus Lino fortissimus idem.
Et Baptista ferox volta spectatus in illis.
Et plures alij sua quos hinc fama sacrabit.

Hestor Ludouic Mal.
Karol' Blanch.
Opicus pepul'.
Aco de quato.
Ludo. cazalup'.
Jacobz de lino.
Bap.ta de volta.

h os aliis sequitur densis exercitus armis
e gregijq; duces: quoꝝ pars magna supbis
v ectabatur equis cathafracta altisq; nitebat
c ristis. ⁊ sua qsq; trahens agmina. tandem regit
e xpliciti properant acres. sermo omnibꝫ idem.
L atronuꝫ fera facta fremunt: q funditus urbeꝫ
t empore tam paruo confecissent: et aptam
v im pro iure palam facerent: quos fomite longo
n utrisset ducis anguigeri mens impia: quãdo
f underet in multos innati semina morbi:
I nstrueretq; alios: illa quam nouerat arte:
q uam comentus erat: quaq; ipm infecerat orbeꝫ.
v entum erat ad ripam fluuij et uada nota lutie:
c um iam clara dies omni de parte nitentes
e xcuteret radios. et sol sine nubibꝫ esset.
t raijciunt. iam iamq; aderant: ut cernẽ posset.
o rdẽ equitum iam se ꝑ mutua signa salutant.
c astellumq; petunt sancti confine Georgij.
h ic se se expediunt accinti. atq; itur in hostem.
d ux ibi q̃ longus fauor et uiolenta potestas
t ransuerso mentes pauidas torrente tulisset.
c ultoresq; loci trepidos ad utrumq; putaret.
a ccitos aliquot sic admonet ore benigno.
Q̃ q̃ uestra fides nunq̃ nr̃a arma fefellit:
e t semper constans animis opa ampla pegit

Pro patria et uestros necubi spreuistis honores.
Excitasse iuuat uos. et monuisse loquendo.
Ne quid in aduersum rapiat male cognita causa.
Roboret et nostrum meritis extendat amorem.
Nos primi trucibus depulsis urbe tyrannis
Libertatis iter multo sudore parandum
Strauimus et fuso uenamur sanguine pacem.
Ocia tuta damus uobis. neque poscimus arma
Nec si sponte sua quisquam uelit arma mouere.
Indignamur enim. sed que sint commoda nobis.
Vobis tuta. date. et que nemo coarguat hostis.
Et sint apta sibi. nisi uis et fata resistant.
Dolia plena cados undis uinoque parari.
Et paruam cererem. que corpora fessa labore
Sustineant. recreent animos. et premia iusta.
Poscite. non ierit spes uestri ingrata laboris.
Aduenient ipsi. si possunt (quis uetat?) hostes.
Atque bibant. sed erit lux hec spectabilis alta
Cede virum. et multi confusa strage natabunt.
Vos spectatores facimus potusque ministros.
Ad quos uenture laudis pars magna redibit.
Este viri. nos hinc opera ad maiora uocamur.
Accipiunt mandata viri. currusque rotasque
Doliaque expediunt. pro portis omnia firmant.
Imposuere rotis alia. taurosque uocatos

par.

A d iuga componunt. arcasq; liquoribz implent
B accheis. alias implens achelous habebat.
D olia lata uage ac longe a menibz ipsa
C onstituere uia. plucet in omnibz vnda.
N ec puere cessant uectare capacibz vrnis.
H is ita compositis multi ieiunia soluūt.
Q uos et noctis iter. quos ira pauorq; coquebat.
E t iam quinta redit solitis prius hora diei
S eruitijs / altumq; furens exibat in axem
P hoebus. et ignifero candebant sydere messes.
F amaq; non longe consstis uiribz hostes
A duentare monet. nec erat mora longa. ruebāt .par.
O rdinibz certis / et iam prope tuta tenebant.
H annibal id ueritus festinat. et ire priores Hanibal.
I mperat adductos equites. ea iussa secuti
P ierus atq; Simo properant. ciuesq; uocati Petr' Nauarin'.
P lures. arma quibus et cura domestica belli Simonettus.
I ngeniūq; ferox firmataq; viribus etas.
C ornipedesq; boni qngentos agmine denso
A spicias equites plus mille in plana daturos.
O bijciunt medio uenientibz agmina campo.
N am Sibertus iter diuersum ceperat iter inde.
I s locus a muris castelli forte secundum Cap^m Quartuz.
S ignabat lapidem. iamq; hanibal impete nullo Hannibal.
C ompositos rapit inde suos ne fessus in hostem

Karol' Blanch.

C iuis eat. legio plena est. plus milia septem
C omplexa: et multos clara de gente creatos:
A uos inter prime vir nobilitatis agebat/
C arolus egregijs late conspectus in armis
B lancellus: qui mox post prelia uictor honestis
O rnatus spolijs ad patria tecta reuersus.
P aruus equuz numerus. vix quinquaginta. Sz ille
T erribilis campo late spectabilis altas
V ibrabat cristas. spargebat et aureus ignem
E x equitum numero partem vir maximi' vnaz
S umit/ et ex peditu populo uix mille priores.
C etera comendat ducibz: qui signa tuentur.
S tare iubet. nimias tantuz propellere uires:
D um redit: aut aliter qcq' denuntiet/ inde
F ranuersum ferit: et non qua p'or impetus hostez
P ulsabat: qua primi equites sua tela flagellant.
T ollitur in celum clamor. tum puluere multo
N igrescunt tenebre. et solis minus officit ardor.
D ux ibi conductus cernens quo robore ciues
I ncurrant/ qua ue arte premāt feliciter hostem/
E rubet/ atqz aliam secum rapit impiger alam.
I rrumpitqz fremens. cuncti clamoribz addūt/
P erturbantqz uiros. multo decedere campo
C ogitur. inqz suos cuneos retro frangitur hostis.
E t multi cecidere uiri/. nec paruus equorz

Cesorum cumulus. durus furit undiq; mauors.
At dux felsineus rursus crudescere bellum
Aspiciens quosdam q; etiam cecidisse suoꝝ:
Commendat socijs tantisper. et ipe reuisit
Signa. rapitq; alios bis mille. ac rursus eodem
Aduolat. ac fessos retrahit. retroq; remittit.
Dux conductus item comites a marte receptos
Respirare iubet. sociumq; ad facta simonem
Fortia sollicitat. nec segnior ille frementi
Procurrebat equo. socios et in arma uocabat.
Nunc o lecta manus. nūc nunc incurrite mecum.
Ac si quando uiri. nūc fortia facta referte.
Vincere qn̄ nichil dubium. deterritus hostis
Virtute uirum prius. obstupuitq; repente
Circūuentus. et hec manus est extrema laboꝝ.
Hac uermes moriere manu. sic fatus abibat.
Sic bis centeni stimulo et clamore sequuntur.
Incursant. hastas minuūt. multosq; supināt.
Vulnera multa ferunt. necnō et multa reportāt.
Ad clauas rediere manus. durasq; secures.
Nam gladijs non usus erat. tot fortibꝫ armis
Quid faciat gladius. nec enim nūc secula uanū
Ducta per ellogium. solo mirantur in ictu
Decisos homines. et equos in ptibꝫ equis.
Armatos ēt. Sed iam fera bella sequantur.

Ad clauas rediere manus. ibi plurima cernes
Facta. quibz stupeat laudata et fortior etas.
Interea agrestes mirati facta suorz.
Que maiora fide spectarant turribus altis.
Vltro aderant. simul arma manu simul illa ferentes
Curribz atqz humeris. presens que posceret usus.
Dolia vina cados panem bellaria fruges
Caseolos cistas et pocula vasa patellas
Pannicules cocleas et acus ⁊ multa ligantur
Vulnera et ultores in prelia seua remittunt.
Exhausti refouentur equi. refouentur et ipi.
Miles equesqz suis uicibus supplentur. ⁊ arma
Acrior inde redit crescente doloribus ira.
petr⁹ nauarrin⁹. Iamqz Nauarrinus finem dare feruet. ⁊ omnes
Eximios equites requie potuqz refectos
Admonet. et tempus ait est accurrere nris.
hanibal. Hannibal optat idem egressus paulatim. ⁊ omnez
Immittit bellis aciem. simul omnia signa
Promouet. ac capit arma ruens maioribz alis.
Inde memor reuocat fessos. refici atqz redire
Ocius ad predam monet. hic pteritus hostis
Et iam lassus abit campo rebusqz relictis
Exulat. atqz alio tutum sibi querit in orbe.
Acrius ac pridem pugnax exercitus obstat.
Et si fama ducem fugere atqz absistere pugna.

p lura tamen campi spatia oppugnata relinquūt
a gmina. fama uolans vermem fugitare / salutē
q uerere. cum paucis affert. hoc acrior urget
h annibal. hic iuuenes caluos equitesq; suoꝝ: — hanibal.
e t qui tam forti sub marte uel uno n̄ nunq̄
m omento absisterint a pugna a se q; tuendo:
i ndulgere sibi paulu; iubet. inde refecti
v iuidius redeant / cunctos in bella reducant.
i pse aliuin conscendit equū. ⁊ min⁹ ac min⁹ instat.
i dq; nauarino denuntiat / atq; Simoni.
d um se non videant consurgere molliter alas
i nstigent. breue tempus erit. sic fallim⁹ hostez.
s ole fame / ferro / pugna / et formidine uictū.
i amq; aderant omnes. iam signa minantia pugnā
d istribuit. lateq; iubet circundare victos
h annibal. et densis ire in defessa maniplis — hanibal.
a gmina. circūeunt p̄fecti. precipit ipsos
i d curare duces. Iacobus preponitur illis. — Iacobz de lino.
c ognomen lino cui sit / qui multa decore
p rebuit officia p̄stans. dux primus aperto — hanibal.
h annibal et calui iuuenes / atq; accius ille — Calui iuuenes.
q uartanus firmis inuadunt viribz hostes — Aço de quarto
a uertunt. scindunt cuneos. multosq; trucidāt.
i nsequitur nymbus peditum / clipeataq; turba.
m aioresq; ferunt qui contos / quiq; sarissas.

Et qui pila uibrant / seuasq; i bello secures
Exercent / et qui splendonibz arma / uirosq;
Decidunt. ⁊ equos obtruncant. et leuis omnis
Armatura procul densis non ingruit armis.
Hec tn̄ aut nulla est / aut est exilis in illo
Agmine. felsineus quoiaz presentia miles
Ora gerit. non fraude procul fallente sagitta
Impetit. et nullas amat inter bella tenebras.
Vincere uel clara vinci sub luce paratus.
Et modo gallorz solito uiolentius agmen
Inclusum equitibus phebi surgentis ab ortu
Hanibal. Hanibal australi claudit de parte pauentes.
Omnis item populus premit admirandus i illo
Jacobꝰ de lino. Marte fuit Jacobus lino. caluiq; secuti
Calui. Semper ubiq; ducem plura et preclara tulert̄
Nomina. nec tantū qui firma ętate viriles
Ducebant cuneos. prima lanugine fulgens
Anthenor. Anthenor / specimen referens uirtutis auite
Ibat in aduersos iratus et arduus hostes.
Accius. Ecto. Accius hic et̄ fuit admirandus. et ille
Opicus pepul. Opicus egregia pepulorz e gente creatus.
Bartholomeꝰ de Rubeis. Bartholomeus item ruber. et uir marte feroci
Sic et pace potens. clarisq; Jannesius actis
Janesius. Hac emeruit pugna note preconia fame.
Summa ducis uirtus alijs p̄celluit. vnus

Ante alios meruit uicti cui terga dedissent.
Et iam terga dabant miseri. nō impetus ullus
Restat equis. non vulneribus pcurrere cogi
Iam poterant: uirtutis inops uix uita relicta ē.
Terga dabant tam̄. domiti suprema fateri
Coguntur. latos tenuere cadauera campos.
Omnis in occasus fuga fit. nāq; ortus ⁊ hauft
Hostibus accedunt. arton clausere paludes.
Maxima pars capitur. predaq; potitus opima
Fortibus oppssis retro capit agmina ductor.
Securus patrie felix q; reusq; deorum
Libertate potens. et nomine sydera tangens.
Peruenit in patriam deleti nuntius hostis. Cap^m ultimū.
Et peana canunt letatiq; omnibz aris
Sacra parant. ultro pperant. effusus ab omni
Urbe ruit populus victricibz obuius armis.
Et data uictori pars est non parua triumphi.
Intea totam temploꝝ excussa per urbem
Era sonant. ipiq; patres: quis publica cure
Res foret. et sacras defendant ordine leges:
Imperiumq; tenent / maiestatemq; uerendaz:
Egressi paulum occurrunt. primiq; salutat.
Atq; patrem patrie / ſuatoremq; fatentur.
Pone sequens pompa inuehitur captiua triumphi.
Frons erat et uiles ducis hic decantat honorez.

O bene Bentiuolum comissa Bononia genti.
Accedunt comites. una est uox omnis in uno.
Laus omnis facti et uictoria plena relucet.
Ille autem ingressus patribus concepta reuellat
Vota deo promissa. quibus damnatus et obses
Stringitur. ut nichil hac nisi secum soluit arra
Temptandum. nec fas superos sperare benignos.
Supplicia et fieri in lucem petit ille sequentem.
Concedunt. et fama datur diuisa per urbem.
Suppliciis cras esse diem. res o bene gestas.
Victorisque ducis genium conceptaque uota.
Curia concipitur. fiunt decreta senatus.
Donaturque deum matri quod uouerat ille.
Idque ratum cunctis statuunt redeuntibus annis.
Pontificemque iubent ritum hunc nouare sacrorum.
Quo Regina iugum tam fedum excussit urbi.
Hec ubi facta ipsum uictorem ad limina grati
Deducunt operum. longosque ut duret in annos
Quam quam surda. rogant superos. et non pia fata.
Ille domi positus grates agit. omnis in edes
Turba suas abiit. et nox optata labores
Clausit. et in requem pars est data temporis apti.
Captiuique locis equa pietate fouentur.
Expectata dies aderat. purusque labores
Delius antiquos optata luce uehebat.

Rursus in exthernum redeunt prouisa tenorem
Consilia. et casu lux est signata Marie
Montano que culta loco supeminet vrbi:
Pluraq; se circum loca religiosa tuetur.
Ergo ex more prius solemni et laude recenti
Et p uota ducis pompa huc effusa per omnes
Erigitur / tenditq; uias. dux ipe paratu
Qui deceat patrie decus / et qui sacra ferentez
Aris dona patres alios in templa trahentem.
Incedit. insequitur maiestas omis / ⁊ omne
Vulgus. et est pompe grauis / ⁊ spectabilis ordo.
Ventum erat ad templuz / dux hic proq; oibz unus
Virgo ait. angelicis que delectata choreis
Spreuisti terre sordes. et friuola mundi:
Ob rem facta deo similisq; acceptaq; magno.
Cui nunc sacra damus uota / et repetenda p annos.
Hanc regina tibi seruandam suscipis vrbem.
Idq; sequens. binuz strauisti funditus hostem.
Sed supest alius / hunc tu regina supbum
Funde solo. et fidam tibi solue panoribz vrbem.
Vt tibi diua domos amplas / dona ampla feram⁹.
Et te mente magis dea pmereamur opima.
Hec effatus / idemq; alij discessit ab aris.
Pro se qsq; sacris functi / decliuia montis
Dum carpunt / oculis ipam indignantibz arcez

Visitatio templi bte Marie in montibus.

.par.

Que durata tribus iam mensibꝫ omnia turbat.
Suspirant. omnemqꝫ iterum conuertere in ipsam
Decernunt molem belli. dux ora resoluit.
Ille quidem dignus de quo non parua petantur
Supplicia. et nimium contra mea fata superbus
Obstitit. et caruꝫ confixit vulnere amicum.
Si tamen hic quando spes est ablata salutis.
Federa nostra capit leges nec respuit equas.
Cedo deis: at si pergit. per numina iuro.
Nulla uiris pietas posthac nō federa sunto.
Hec ait. et comitiuꝫ scitum de plebe drianta
Compellat. notisqꝫ instigat uocibus ipsum.
Vade ait. et duras hec arcitenentis ad aures
Haud dubius mea uerba refer: nisi reddere turres.
Nunc et abire parat quando est sibi tuta facultas.
Spesqꝫ ablata perit. superatis uiribus hostis.
Nulla sibi posthac me federa tuta daturum.
Spem nullam supare mei. si iussa secutus.
Quamquam multa nocent. et nunc cedit agenti.
Postulet accipiat modo nō inhonesta petantur.
Hec michi uotorum summa est. hic nuntius esto.
Dixerat. ille uiam passu properabat aperto.
Vt procul e campo durum uidere drianta
Custodes. leti accipiunt. ut gaudia vulgi
Murmuraque et totas noscent utrunqꝫ ruinas.

Et quo nūc opus est facto quis legibꝫ arcem
Nunc quoqꝫ respiciant. an adhuc tolleranda pacisci
Malint? extremis an adhuc insistere rebus?
Ille refert mandata ducis. remqꝫ ordine pandit.
Tartarus auditis. hec tunc responsa remittit. Tartarus.
Tristis et inuitus ferro profligata ī uiroꝝ al' meoꝝ
Agmina. sꝫ grates superis ago/ q̄n cadendū est
Non uitio fc̄um esse meo: ne cuncta manerent.
Quidqd adhuc feci/ scio me uirtute fideli
Omnia temptasse. et nūc si fortuna iuuaret:
Non deserturū/ que fortiter ante pararam
Sed male cepta cadunt. nec me spes oīs ademit.
Bissenos michi pango dies. desertor apertus
Ne sim. post illos uenturū in federa testor
Esse ducis uestri/ modo digna ⁊ iusta petantur.
Accipiantur item. dum gratia mutua regnet.
Hec ait. his ille auditis uestigia retro
Flexit. et hannibalez laribus conuenit ī ipsis
Mensarum sub fine ip̄is de rebꝫ agentem
Cum socijs. illumqꝫ iubet responsa referre.
Sint quecunqꝫ palam. tunc moriger ille uolēti
Hannibal ista reor christo/ ⁊ genitrice uerenda: Hannibal.
Mouistis. resqꝫ optatum captura uidetur
Auspitium. arcitenens ait esse ad iussa paratū:
Bis sex quando ierint luces/ duꝫ cōmoda rebus

Accedat ratio. se se que facta fuerunt
Hactenus excusat. tulit hec insania martis.
Et tibi victori gratatur. et abstinet armis.
Vocibus his animi moles atq; acrior ira
Occidit. et superest alijs occasio rebus.
al' inter. Ergo intra se se vicibus bis terq; nonatis/
Ac iam tractando transmissis octo diebus/
In summam confertur opus. quo tertius inde
Phebus honoratam formidine solueret urbem
Solueret inclusos. et sors foret equa duorum.
Arcitenens totum quicquid misisset in arcem
Dux ligurum quicquid teli armorumq; fuisset
Seruatum quicquid uitam muniret alendam.
Omnia se populo spondet sine fraude daturum.
Menses tamen esse plures. quis premia nulla
Cepisset. quamuis aliuisset in arce trecentos/
Mole mali tanta media inter vulnera belli.
Attamen in sola ducis hec pietate relinqui
Iustitiaq; placet. nil se nisi nomine doni
Laturum. et populi sup omnia pangit amorem.
Hec voces flexere ducem. qui deinde benigne
Suscipiens suadensq; alijs in federa letus
Venit et officium officio maiore rependit.
Hanibal. Iamq; dies aderat postremus. et hanibal in se
Arcitenentis opus ppliq; assumpserat omne.

Omnibus id

O mnibꝫ id gratum ratus esse uel utile cunctis. — at et
I am ciues ultro uisebant federis arcem.
E t non offense uisebat Tartarus urbem.
N ec quicq̃ supest hostile. et mutua leti
I nter se libant conuiuia. deniqꝫ cautum
P ro dono plusq̃ ille expectaret. et intra
T emporis exiguuꝫ spatium dimissus abibat
T artarus. et secum totus processerat ordo — Tartarus.
F idorum comitum/ fines duꝫ tangit hetruscos.
A rx depulsa loco. munimina et intus ⁊ extra
S unt equata solo. ueteres tm̃modo muri
S eruantur. proprij tunc facta Bononia iuris/
C erta nec externuꝫ passa est ambire potentez
F auia rei multum iam conciliarat honorem.
E t castella suam properant agnoscẽ matrẽ.
O mnibꝫ inprimis turbati ex arcibꝫ hostes.
O mnia in antiquũ redeunt solidata tenorez.
N ec quicq̃ interea felici deerat in urbe.
Q uanq̃ grandis erat consumpta pecunia. pauꝑ
F iscus. et abductos seruabant uincula ciues.
P ro quibus inclusus seruatur ĩ urbe Tyrannus.

Explicit Liber Secundus/ Incipit tertius.

Vulchra ex horribili tranqlla e turbine tāto
Res erat. ⁊ redeunt humani i pectora sens⁹
Post q̄ iram subit anxietas diuisa priori.
Nec n̄ p fluctum trahitur uia tp̄ris hui⁹.
Itur in antiquū per publica munera morem
Conueniūtq̄ patres. populiq̄ equata reducunt
Officia. atq̄ decem prima de gente creantur.
Quos penes arbitriū sit ius et regula rerum.
Inq̄ illis seruatus honor splendoris honesti
Iis etiā qui sint hostili carcere clausi.
Nec dum respirent. tn̄ hoc in lumen ituris.
Post paulum geminatus honos diuisus. et octo
Constituere viros. qui bellica iura ministrant.
Interea si quid suspectum emerserit. et sic
Res humana suū repperit firmata nitorem.
Attamen i cunctis semper prior enitet altus
Hannibal. Hannibal. et uox ē ea maxima. quicq̄d agendū
Siue manu. seu consilijs et mente parandū.
Famaq̄ per populos illum p̄clara ferebat.
Canneduli. Et iam Canneduli redeunt. iam carcere missus
Gaspar. Maluetius Gaspar. iam natu maior Achilles
d. Achilles. Virgilius. Virgilius. fratresq̄ alios patria urbe salutat.

Et iam franciscus picinnus liber / et ipse — franciscus picinnus
Redditur in lucem. iusq; illi cedit eundi.
Mox abit. et totam soluit terroribus vrbem.
Iam mera libertas omni formidine dempta
Cernitur. et studio maiore incumbitur actis.
Vixq; super tante restat feritatis imago.
Hannibal ergo parans ueterem dare ciuibz omni — hannibal
Arte modum constans ut disciplina maneret.
Neue p insidias solitas urbs tanta periret.
Consiliuz uocat. et celsa de sede profatur.
Magnanimi proceres. qbus haud minor ēe recusem /
Inferiorq; meam patriaz / ꝛ priuatus amare.
Id quod quenq; decet / q̄q̄ prestantis amici
Munere seu fato patrie data copia primus
Libertate fruor / prius in fera bella resurgo.
Iamq; quater uictor uos uestra ī sede repono.
Diuinis reor auxilijs / et numine dextro
Scilicet adiutus a chrysto / ꝛ virgine diua
Maxima res facta est. tñ et maiora supsunt.
Que breuiter (modo uos animos adhibete) docebo. — . pāt.
Sepius hic popul⁹ liber. tum sepius acri
Esse sub impio passus. nec raro suorum
Arbitrio infelix domitus facta impia fleuit.
Nec michi narrandi totas ab origine clades
Intra nos factas / et crimina fęda voluntas.

Vix pauca e multis referam. qbus auctor aptus
Ludouic⁹ Marescot⁹ Marescottus hic est Lodouicus. sepe tenellus
Audiui cum forte domi sua damna doleret.
Iussus apud se se uitam traducere viuo
Patre meo, atq; hominis tanti sectarier artes.
Gratiaq; et nobis usq; a maioribus ardens
Hac cum gente fuit. nūc est ardentior. ergo
Rite audita licet tanto de patre referre.
Post Lambertatios eiectos funditus atq;
Lambertatij Albert⁹ calu⁹. Consumptos. Albertus honos in gente uetusta
Caluorum caput et uires imitatus auorum
Duxit opes consul nostras. et nocte sub alta
Progressus fossas, et̄ et minimina valli
Tibaldellus. Arte Tibaldelli Fauentia tecta subegit.
Cornelijq; forum mox in sua iura recepit.
Auxit et imperium quod Bononiensis habebat.
Auxerat ante et̄ consul Mutinensibz agros
Ingressis nostros id Marescottus in alta
Samodie conualle ferox longe inde fugatis
Hostibz ac cesis ūmaniter. et modo fama
Milia quinq; supra cesorum. deinde secutus
Corradus tanto genitore, et lumine dignus
Archigraphum magni Federici in uincula iecit.
Virq; uirum pugna et campi certamine uictū
Atq; illum peperit patrie virtute triumphuz.

Orlandinus in hanc patriam bene prouidus inde
Hac ex gente satus / doctrina armisque decorus /
Is qui scribarum Latio dedit aureus artem /
Inque pios usus inopum miserator / et urbis
Erexit templum / cui sunt cognomina vite.
Isque per Italiam uarios signauit honores.
Hac tamen ex gente nati / et de patribus illis
Seditione truci uicti lateque fugati
Errauere locis uarijs / nimis unde repleta
Hoc genere Italia est / et partes clara per omnes.
Quosque fuge dederant ciues / aliena recepit
Terra / illis melior longeque quietior / et mox
Nomina proscripta / delete funditus edes.
Post modo sedatis tam longa mentibus ira
In patriam reduces ferme centesimus annis
Cum faceret iuuenes / domuum uidere ruinas.
Aura ignota nouis dominis possessa / nec ullo
Iure obsessa / tamen uetitis aliena manere
Vindicibus / vixe / multis per pauca recepta.
Que sint deinde nouis opibus prefulta / minores
Confecere dies inter maiora domusque.
Quas Amodeus in id uigilans multa arte refecit.
Huic germanus erat Nicolaus maximus armis
Pace etiam magnus equitis quoque cinctus honore
Qui uirtute potens similem sibi deinde Johannem

Et quibus assertis alijs patrimonia Justa

d. Orlandinus princeps notior

Hospitale de vita

P rogenuit. satus est demū hic Lodouicus ab illo
Q ui bis turbatus patria multosq; per annos
E iectus dum querit opes. quas ante reliquit.
V ix quicq̄ solidum reppit. nichil undiq; certū.
E t tamen ex illo prolem quaz sitis adultam
I ntulit, et rerum quauis de pte laborat.
V ir. quales utinaz multos vrbs nostra uideret.
L ongius hoc uideor sermone moratus ī vna
G ente q̄ ad plures similis iactura redundet.
C onfiteor q; fui. sz nō opus omnia. quot st
F lenda sub aspectum deducere par et in illis
E st moles. tamen unde fluat tam pexima nr̄e
C ondicio patrie satis una ex gente cauendum
I nstruimur. nempe inuidia atq; supbia cladis
S emina sunt hui⁹ tam debile pignus amoris.
N am quis amat ciuem? quis non rite inuidet actis?
al' furiosa Q uem nō torquet opum dira et īmensa cupido?
V t sit causa malis quarta hec adiūcta relatis.
L iuore elatis animis et frigore amoris
A rdor auaritie tot nos ī damna coegit.
T ot patres. tot deinde sati ī discrimina tendūt.
A t si nos animos nr̄os moderamur. et ante
H unc intellectū ratione extinguim⁹ ignem.
F ata deus meliora dabit. nec semp in armis
O ffensi ciues lacerabim⁹. et tamen ipsi

Viuemus leti. securaq; pignora nobis
Educemus. et hec urbs admirabilis omni
Creuerit ausonie uel fiet amabilis alte.
Finitimiq; aderunt populi ad condicta pati.
Nec satis est vnaz cadere in pia federa mentez.
Si non omnis idem populus facit / atq; tuetur /
Et non seruantes manifesta uindicat ira.
Nec satis est unuz / si non et cetera fiunt.
Seruari. non durus ego / nō mente supbus.
Nec superare alium paro. nec m̄ seruiat ullus
Inuitus bene sit / sed nec Lodouicus / et alter / .d. Ludouic⁹ calu⁹.
Caluoz patrie grauis extitit. et tn̄ omnes
Eiecti patria insontes bis terue fuerunt.
Esset amicitia. his quoiaz coniuncta supbis.
Non excuso meos. at de me spondeo. q̄ non
Crimine sim tali patrie nociturus. et ultro
Polliceor nil tale meis quod surgat in actis.
Vos modo quisq; sibi mentem hāc inspiret. et alti
Iura poli. siue est nature impulsus honeste.
Vincatis ratione animi. sit iuris et equi
Vis maior. cadat ambitio. procul oīs auare
Mentis eat. non fausta homini uesana cupido.
Discamus moderata sequi. firmemus amorez
Ciuibz. et nostro uincamus sydera sensu.
Si tamen astra malum mortalibz ulla ministrāt.

Sit christi doctrina potens. sit spiritus ardens.
Sit feruore pio bonitas. aliena labore
Cōmoda que studeant ꝓprio conducere. cedant
Crimina prisca. bonaꝫ quis desolauimus vrbem.
En ego nunc baptista tibi. cui mente manuq;
Ante infensus eram / voueo per numina coram
Sponte mea non esse aliuꝫ. quem ardentius optē /
Cui seruire uelim magis / et cui cōmoda ferre.
Hunc michi tu responde aūꝫ. paria acta repende.
Sic erimus virtute pares. non me inuidus error
Forserit a recto. q̄ opum tibi copia maior.
Quoq; propinquorꝫ cognatio densa putabo
Esse meos. quicunq; tui. curabo uicissim.
Tu mea curabis. et erit uia laudis utriq;.
Hec exempla alij capient. ita numine dextro
Patria tota suis grandescet legibꝫ. et frons
Nostra per italiam rebꝫ splendebit honestis.
At si ꝑ fraudes / ꝑ iurgia seua / dolosq;
Insidiasq; agimus. uelut hactenus. oīa sensim
Ire in deterius / laceramq; uidebimus vrbem.
Hinc ego principiū laudi / auspiciūq; paraui.
Feq; tuosq; atro fundo et pedore redemi.
Consilio illius quo sum te maior amico.
Qui me de tenebris raptuꝫ incolumēq; reductū
Extulit et tanto renuentem affecit honore /

V iribus / ingenio / factis / et honore beatus.
H ercule non tm̄ / sz marte ferocior ipo /
N unq̄ propositi uacuus. si rumpe celum
C onstituat / pennis audacibz ibit in auras.
D iscipulus magni ducis ē / quo bella magistro
P erdidicit. q̄uis huc illum fata ferebant.
I pse sz in patriam rediit / iam certior usu /
E t disciplina firmatior. hunc ego iunctuz
C um scio / non homines timeo / nō fulminis iraz.
H oc dc̄um est ideo. quia si michi puus acerius
G ratia non parua est hoīuz. quibz omīa parent.
I uuidiaq; uaco. nec eniz Leuiora requiro
V tiliora tenens. miseret quoq; falsa sequētuz.
C um possint optanda sequi. natura locorum
O ptana consuluit nobis. mediaq; locati
A usonia fruimur celo utiliore / feracis
V bertate soli. fontesq; et flumina sacris
V iribz / atq; aliis populis optata tenemus.
P eruia cum toto facimus cōmertia mundo.
N emo potest nobis pauper. nisi uanus et excors /
V iuere cesset opum totiens tamq; anxia cura /
V t curij precepta boni capiamus / vt esse
I mpio dites hominū / non ere uelimus.
E ra grauant animos. virtus ī sydera tollit.
N on desunt et opes. quotiens opa ampla decorāt.

Premia uirtuti uel honor datur. estq; latronū
Munera nolle pati / pretia extorquere merenti.
Abscedat prede rabies / regniq; cupido.
Iungat uerus amor ciues / tueatur / ⁊ ornet.
Nec nisi virtute et meritis supare uelimus.
Inuidia infelix tota nil urat in urbe.
. domꝰ Marscota antiqua. Marescotta domus / et in his exempla parauit /
Semper fida suis / nunq̄ dominata / nec vnq̄
Perdita delitijs aliena in damna furore
Prorupit / pollens qngentos nota p annos.
Cur ea plus patriaꝫ colit / ac nos? vna ne rectū
Gens ea sola modum nouit seruare pudoris?
Nos sumus īmanes? nullaq; calescimꝰ arte?
Nunq̄ in conuictuꝫ / nunq̄ in pia cepta redimus?
Sed redeamus / ego te nunc fraternus adoro.
Te patria et qui sint ſuati a cladibꝫ urbis /
Tot proceres. ipa hec te curia / uulgus. ⁊ om̄s
Te baptista rogant leges. miserere tuoꝝ.
Pone animos duros / et iaꝫ bonus aspice ciues.
Hec ubi bentiuolus / proceres simul ore sonoro
Gratantur / solūq; uocant. cui publica cure
Res credendi. alios longe uirtute minores.
Laudant dicta viri / callidaq; mente locutuꝫ
Testatur modus ipe / et uocis uia firma / n̄ ullis
Illita blanditijs / īmo de corde fluendo.

Et rata uerba uolunt fieri. et Baptista libent Baptista de canedul
Exanimoq; foris facturū spondet. et intra
Sentit in oppositum. quod res et uita retexit.
Ni uitio alterius mens est labefacta fidesq;
Prodita. nec facile est excussuz agnoscere uerū.
Postq̄ igitur fandi finis fuit. ocius omnes Cap^m Secundum
Dimissi proceres redeunt in tecta. secuti
Magnanimū hannibalem. quē laude i sydera tollūt.
Ingentēq; uocant meritis belliq; domiq;.
Sed non fata diu tutum seruare tenorem
Hunc rerum poterant. et erat sententia dispar.
Quaz dabat anguigeri rabies furiata philippi. philipp^s dux ꝯlm
His pretijs animos infectat. et optima soluit
Consilia. ut nequeant miseri sua dāna cauere.
Hannibal Italia tota laudatus amicus Hanibal.
Multo et honore supra. reliquos euectus ab oī
Parte salutatur. colitur. ueneratur. amatur.
Vixq; duos annos status hic impleuit. et ecce
Pessimus in medio furor incidit. o male rebz
Consultuz teneris. o felsina rursus in arma.
Rursus in insidias. miseroq; immersa tumultus.
Bis duodenus erat mensis sacer ille Johannis
Forte dies. caneq; ardebant sydere messes.
Hannibal incepti memor. et studiosus amoris Hanibal.
Francisci puerum sacro de fonte leuarat .d. Francisc^s Ghixleri^s.

Ghisileri: fisusq; homini cui compater esse
Ceperat ad matrem pueri securior ibat.
Non ille insidias non arma dolosq; timebat.
Incautusq; sui famulos quoq; liquerat. et se
Indefensus eo pueris de more duobus
Seruatis prehensoq; hinnero compatre ferebat.
Erupere doli. quos compater impius ipse
Struxerat. et iacuit uiolatum nobile corpus.
Mors hanibalis
Respexitq; suuz remanens tellure cadauer.
Atq; ita puolitans aliis comitantibz ibat
Implorare suis a sumo rege leuamen.
Ne scelus hoc alios in fraudem duceret. et ne
Impia uirtutem calcaret factio. ne ne
Nominis umbra sui casu mutaret honorem.
Talis et ante Jesu supplex stetit ille tribunal.
Nec satis hoc animis inmanibz arma latrones
Inuadunt grauiora hastas venabula contos
Pilaq; roncinulas frameas senosq; dolonas.
Instructiq; ruunt Baptiste ad templa Johannis
Cui lux illa sacra est. et quo se pompa tulisset.
Euentura rati. que mens puersa putaret.
Nec falluntur eo studio. nam forte repertos
Quattuor a templo caluos sua tecta petentes
Assiliunt. iaculis turbant atq; enimis hastis.
Vix gladios illi tulerant et turba nocentum

Sedulo fit maior. manibusq; augent' ꝛ armis.
Occidit anthenor. mox occidit ipe Johannes.
Quo nec uir melior fuerat / nec amantior equi
Consilioq; prior. Tydeus cadit. ille propinquus
Germano. ipe nequit mauors miserere suoꝝ.
Thesiphone insultans aditus obsederat armis.
Ipse quoq; in vulnus petitur Galeati⁹. illum
Pallas ab ethereo delapsa tuetur olimpo.
Que dedit huic corpus nullo uiolabile ferro.
Deterrere ictus nequit / nam creber in illum
Incidit. et uario cutis est liuore pusta
Seruatus tñ e / medijs est integer armis.
Nam patrie fatum libertasq; ultima terre
Ex illo pendet. fratrum ergo nouissimi⁹ ille
Viuus et infensus uiolenter agentibꝫ intrat
Inde abiens vnus patrios post damna penates.
Huc quoq; turba nocens illuꝫ violenta secuta ē.
Neq; putat tanto spargendam sanguine. sꝫ iam
Auxilio comites aderant / cariq; clientes /
Pauci pro numero hostili / sꝫ firma iuuentus
Maca ferox et ſ speçça furens / habilisq; Jorellus
Agabitusq; ruens / Antonius ipe caballus.
Pierus hinc etiaꝫ montana e gente creatus
Vbaldinus erat. fuit hic Antonius ille
Presbiter / et Michalus longo deuinct⁹ amore

Mors Caluoꝝ

Galeatius

Ac animi prestans. aderat Jannesius ipse
Feruidus. ac alij quos fama obscura recondit.
His tn̄ auxilijs foribꝫ per tempus apertis
Pugna fuit sat longa duas plus ue acta ꝑ horas.
Spe posita tandem digressi in cepta relinquūt.
Jm̄anesqꝫ abeunt scelerati. abeuntibꝫ heros
Promisit fore se ultorem fratrūqꝫ domusqꝫ.
Nec dedit in luctus animuꝫ. iam vulgus amicuꝫ
Cogitur. iratiqꝫ expectant signa fremuntqꝫ.

Cap.^m tertiuꝫ

Ille aūt assumptis pridem que liquerat armis
Bellatoris equi auxiliū de more poposcit.
Sistitur extemplo / sonipes illi arduus acer
Candidus / et nigris aspersus corpora guttis.
Hic mutilus cauda / solitusqꝫ lacessere ventos /
Et saltu in celum / uel in infima tartara ferri.
Mocio nomen habet / pedibusqꝫ et dente pauendus.
Fabula cornipeduꝫ priscis cantata poetis

Compatio

Cedat. ad hunc minor est alijs laudatus arion.
Cyllarus enomaiqꝫ greges et pegasus ille
Martis equi / et teucro currus quesitus Achillis.
Tum uero ut p̄muꝫ tergo consueta locauit
Membra / pauet sonipes. stimulos neqꝫ sentit. ⁊ ire
Abnuit. et domini tunc p̄muꝫ iussa recusat.
Cum tremerēt alij feruens Galeatius iras
Haud lenire pōt / nec territus omine / velox

Desilit et medius decemere numina poscit.
Ceruinuz mutauit equuz / nec degener ille
Promptus agit dñuz se seqz accendit ad iraz.
Moçio tum piero marie mandatur agendus
Qui uir fortis erat paucis uirtute secundus.
Mox equites alij / q̃uis numerosus equoꝝ
Ordo non aderat. veruz peditu manus ingens.
Postico egreditur multis comitantibz heros.
Omnibz instructis hic illi occurrit aptis
Postibz horrescens factis. que acceꝑat ante.
Ille Dionisius castello signifer alme
Iustitie. et fasces habeat qui p̃mus in urbe.
Collegeqz simul / nanqz hos audita tum ultus
Mentio terruerat. pauidosqz auidosqz salutis.
Dexteriore uia (non qua insultauerat hostis)
Corripiunt sese (pratellum nomine dicunt).
Inde ad gimnasiuz ueniunt celeranter hyberz
Hos et centurio Guido consectatur. et ambo
Legati socium populoꝝ ex urbe marina
Taruisius çacharia. comes de sthemate tusco
Donatus gentis teneat qui a nomine nomen.
Sz Guido Galassius cuneum ducebat inermez.
Ergo dionisius foret in quo sum̃a potestas.
Vt uidit foribus uenientem adiunct' amore
Ac simul agnatus heus tu quo tendim' inquit.

Dionisius de castello vexillifer Iustitie.

par.

Guido Galassij.

Çacharias tiusan' Donatus tuschus.

Q uc tibi mens superest? fugim⁹ ne? an ne im⁹ in hostē?
H ic animo presens salue pater inquit. et ira
I mus in aduersos. tn̄ hos quid habetis inermes?
R estant arma domi. iubet his simul arma parari.
A diungitq; suis. sic maiestate reperta
V iribꝫ atq; animo stimulatus ī ordine recto
D escendit. quosdamq; iubet precedere cautos.
b I nde magistrat⁹ medios locat. ip̄e retrorsum
a A tq; manu promptos / et ad om̄ia bella paratos.
A ssequitur. et sepe preit. sepe agmine toto
D ecurrit / nequid ueniat. quod euntibꝫ obstet.
S ic prior inq; forum fretus descendit. et illud
F irmat. ibi pierus constans equitesq; parati
Q ui mercede data populi pia iura tuentur.
C aluus ad hunc. o fama ingens ingentior actis
H ec lux vna tuuꝫ mundo firmabit honorem.
A dingila et ptes reprime in scelus om̄e ruentes.
H unc defende locum. populus duꝫ surgit ī arma
I dq; magistratus cupiunt / quos cernis adesse
A ccipit / et lachrymis auctorem accendit amicis
H annibalem et fratres cesos qui nouerit ante.
I nde magistratus repetunt fidentius arcem.
I lle rapit solos equites. paucosq; p vrbem
C lamitat. implorat. rogat. inuocat. urget. ⁊ īstat
H annibalem / ⁊ fratres viuos ait. hoste teneri

Inclusos. et opem populi expectare suamq;
Quam nisi festinent / nullam post pauca futuram
Momenta. et populi cadet ille ornator et ultor.
Et libertatis solide compertor / et auctor.
Asserite ergo patrem. tumidisq; obstate tyrannis.
Talia per uicos per compita / p q; plateas
Sepius et magnis iterata doloribus ultro
Peruellunt animos. multi egrediuntur inermes.
Ere suo quos armat agens et mittit in hostes.
Multi etiam armati paria ad portenta trahuntur.
Canneduli astuti pridemq; ad bella paratas
Auspicijs uenantur opes. firmantq; superbis
Obicibus. portamq; nouam / portamq; propinquam
Castelli. intra quas pugnatur cominus armis.
Acrius in porta castelli pugna laborat.
Hic totum belli certamen / et inuidus error
Conteritur. uolitant haste. tum saxa / sagittę.
Glandula fulmineis emissa furoribus. illic
Funera multa dabat. illic Maluetius hestor
Glande perit. multumq; etiam sine nomine uulgus.
Stratamq; corporibus medio e / certamine tractis
Porticus illa petri templi uenerabilis urbe
In media. crescit furor / undiq; / et undiq; uires
Agglomerant. fremitusq; ingens gemitusq; cadentum /
Et fragor armorum / bombiq; p aera missi

Canneduli.

Mors hestoris de Maluitijs.

Terrificant animos et mutua vulnera nectūt.
Pars scelerata suis excitas sedibꝫ omnes
Contulerant vires. et pro se quisqꝫ furorem
Miscebat. presaga mali mens intus agebat.
At parte ex alia dolor et iustissima causa
Curaqꝫ maior erat scelerisqꝫ infensio et artis
Copia. mars etiā stabat violatus et ultor.
Et iam virgilius audito funere fratris
Iam Ludovicus adest carolusqꝫ et maior achilles
Morte ferox fratris pugnas impellit. et instat.
Blancelli generis decus et laudabile lumen
Carolus his aderat preclarus et utilis armis.
Illi aūt obnixi et certi non cedere perstant.
Funera multa ferunt. faciūt nō pauca furētes.
Hic mentez caluo pallas dedit. ut memor artis
Parte alia inuadat structos soluatqꝫ phalangez.
Et iam phebus equos deuexo inclinat olimpo.
Ergo ne in noctem pugna extendat anhelus.
Galeatius. Prouolat in plateaz Galeatiꝰ atqꝫ ibi paucis
Pieron alloquitur. equites qui ad bella paratos
Iam duduz seruans expectat signa. monetqꝫ
Hunc ut circuitu longo a regione remota
Carpat iter. templūqꝫ petat tibi diuē sacratū
Francisce. atqꝫ aditūz rimetur. ⁊ arte latenti
Irruat a tergo pductus. et agmina turbet.

I pse alia ratione simul secuz ibit in hostes.
E rgo sibi interea comites delegit amicos
E xpertos belli. tenditqz repagula tota
S oluere. porta quibz noua custodit. et obstat.
Q ue supasse via est certissima laudis honeste
M agnus honos uite lux et tutela future.
V otaqz non fallunt. uirtus neqz deficit. vno
N anqz expugnato. per magna picula rursus
O bstitit in poste anxietas non parua secundo.
N ec sine cede cadunt hec bina repagula. post hec
S eptem alia obstabant. sed tantus terror ad hostes
V enerat. ut paruo supentur cuncta labore.
V entuz erat ad calles. quos illi peste carentes.
V t tutos ullo sine robore gentis. amice
C redebant damnis aditu non esse daturos.
H ac se igitur uictor conspectis uiribz auctus
I ngerit. inde foras uenturuz ī terga furentū
C onstituens. sed turba omīs quecūqz fugata
A nte fuit pruicta nouēqz obstacula supra
D iximus. obstiterat densis stipata maniplis.
A rma mouent. vitamqz uolunt p laude pacisci.
N am mora sola hec est. que si expugnata fuissz
N ec uia consilij. nec spes foret ulla salutis.
A criter insistunt igitur. mox tecta domoꝝ
P ondera dimittunt et grandia saxa fenestre.

Sed tot in aduersis q̄q̄ per uulnera pressi
Ponderaq; alta uiri sub caluo teste furentes
Et quos ante domi tenuit quosq; auxerat inde
Incumbunt. nec dum ueniebat ductor equorum
Francisci a templo. ceu dictum in terga. sed ille
Iam iam signa dabat. tubicenq; ante ora fremebat.
Concitat ergo suos. operiq; accendit. et ipse
Iratus ruit in medios. quosdamq; trucidat
Obice disiecto. non ausi absistere contra
Pulsi terga dabant hostes. nāq; impete tanto
Non homines non arma queunt obstacula nulla
Sistere. franguntur. densiq; in terga recedūt.
Ingruit interea lateri expectatus aperto
Ordo equitum. miseri peiunt. abeuntq; fugati.
Et frons illa ruit. restat frons altera maior.
Ergo in terga ruūt clamore in sydera misso
Pierus et caluus pariter comitesq; secuti.
Sepius hos memini. sed et hic splendentia facta
Iannesius michalusq; ferunt. et uiuidus armis
Hic Baptista furens uolta diffulminat. et se
Concitat in medios ardens. tum deniq; uicti
Fuga Canedulorum Canneduli excedunt pugna lateq; per urbem
Gallerie secreta petunt. multiq; relicti
Uulneribus pereunt. alios fuga noxq; redemit.
Euadunt portis alij. spesq; ultima rerum

. Destituit .

Destituit. Calvus memor una ab gente malorum
Semina tanta dari belli excidijque frequentis
Victores equites ultro in sua iura remittit.
Ipse monet socios Jacobum / cui nomina Lino
Sunt data / cumque illo presentem Gaspara patrem
Malvetium iuvenum. ipsosque ad verba paratos
Cannedulos si qui superant a stirpe trucident.
Consilium placet. ergo ruunt ad limina clausa
Et que vindicibus paucis servata tenentur.
Nec datur ingressus. furor ergo forinsecus ignem
Advocat. iniciunt huc sulphura trita nitrumque.
Illicet ignis edax consumpsit limina. et illi
Quisque fugam sibi temptat iners. quibus ante tuenda
Credita magna domus. Baptista horrente cloaca
Inventus. per iniquum tractus. quacumque lateret.
Hostis in arbitrium populi delapsus. et ipsa
Compositus platea / post vulnera fertur in ignes.
Nescio quid superans de corpore mansit inustum
Idque suum fama est consumptum dentibus ipse
In ventres. o gens infausta hic exitus illum
Qui tot damna dedit populo / mors ista manebat.
Post profugos hostes post tecta incensa / datumque
Ignibus illorum dominum et deforme cadaver
Et crudelem animam detrusam in tartara / quaquam
Nec dum tota lues servata excessat urbe.

Galeati.

Mors Baptiste de Canedulo.

Galeatius.

Insonem noctem pagunt. quicquid labores
Non tulerant pridie tantos / ut dulce liceret
Ocium / et optatam membris donare quietem.
Multi igitur vigilant. at non Galeatius illa
Qui sub luce minis durisque laboribus arsit /
Quique caput belli fuerit / quique ante suorum
Anxius aspexit cedes / qui obsessus in ede
Pugnauit patria. qui uindex ante refouit
Corda magistratus / solitamque reduxit in edem /
Firmauitque suos / totaque uagatus in urbe
Contraxit vires / solusque pericula cuncta
Sustinuit / multosque die dimisit ad umbras /
Cuius ob ingenium pierus equitesque uocati
Atergo subiere hostes / qui obstacula cuncta
Rupit / et hic etiam plures virtute peremit /
Soluit et ora uie / fregit quoque funditus hostem.
Hec sunt illius non omnia facta diei:
Que quicunque leget multorum gesta putabit.
Ille igitur requiem consultam cepit. at isti
Diuisere uices. totamque exacta per urbem
Cura uigil: nequid nouus ulla ex parte resurgens
Ignis agat: referatque malos uis ulla labores.
Mox alij uicibus circumuaga turba per omnes
Emissi speculantur / et inuia queque perrant.
Ne quid in occulto sceleris ue / doli ue iaceret.

Nox tamen illa breuis luctuq; iraq; metuq; Cap.m Quartuz.
Sic exacta. diem fugiens referebat ab ortu.
Et minor omnis erat formido. et cura resurgēs
His que restiterant pagendis. omnia iamq;
Tecta patent. et eunt stratis in publica plenis
Consiliū sūmis capturi in tempore rebus.
Instabant quia multa uiris. sepellire iacentes
Rem formare nouam. depulsis ciuibz urbe
Obstare et formam rerum instaurare qetam.
Vulnera multoꝝ curant. et stringere passim
Consulere. ut nequis remaneret turpis ī urbe.
Neu quis iure bonus lueret peccata maloꝝ.
Hec properanda uiros. et maior cura tenebat
Hannibalis. partem caluuz sine honore iacentū.
Hestoris et pariter ipō in certamine mersi.
Hec pp patruz primos populūq; sacrosq;
Vndiq; compellant. ritus solēnis ab omni
Parte agitur. totisq; in funera honoribz itur.
Benteuoli pmuz. quod adhuc tellure cadauer
Porrectum iacuit. sub noctem in tecta relatuz
Mane ornant. primus Romeus pepuliq; uocati
Adsunt. mox alij uaria de gente clientes.
Quos intra circūfusos ita Romeus infit.
In medio positum corpus capuluzq; remirans. Orō lugubris. d. Romei de pepulis in funere hanibalis
Tu ne alte Italie splendor. tu lumen honorq;

G entis? et afflicte patrie lux unica? uictor
G allorum domitor felix? utcunque tyranni
E t libertatis nostre iustissimus auctor?
H ec tibi pro meritis pulchrisque laboribus heros
P remia dant ciues? quos atro a carcere solus
E xemptos in honore pari tecum esse tulisti?
Q ui tibi iurarunt uotisque tueque saluti
C ura / opera / studio non defore? perfida / cruda /
I mmanis soboles / dira / impia / pessima / truxque:
N ulla ne te potuit sancti reuerentia ueri
V incere? sic pariter diuina / humana / prophanas?
F orsitan et fato generis sors ista superno
D ebita consilio est: iuuenes occumbere ferro
B enteuolos / etiam quorum est innoxia uita.
C unque ipsis fatum patrie uariare tenorem
I nsubrum ducibus urbs hec concessit auito
F unere / pontifici pater est occisus: ibique
L ibertas cecidit / quam perdita castra reducunt.
A t patruum pugna / dum dimicat / hasta peremit.
T u modo fortunam nobis spondes meliorem:
C um deus exclusit gentis commissa dolose
P atria namque tui modo sanguinis imbre redempta est.
P rimaque lux cesum / nox te non uidit multum.
I nde ad finitimi Iacobi sanctissima templa
B usta ferunt. tumulo sacer ut condatur auito.

Romeus hic iterum cunctis abeuntibus inquit.
Salue supremum vir maxime semp: et urbis
Vt solitus viuens et nunc tutare salutem.
Nam non a chrysto longe tua fiet imago.
Supremumque vale. nos hinc in cetera damna
Imus. et officio rebus non deesse grauatis.
Bornius inde sala. tum Melchior inter amicos.
Et qui mente boni caluis cariq; clientes
Maluetij quoniam prius in sua busta relatum
Hestora contulerant. ast ij tria corpora fratrum
Caluorum referunt quo sunt seruata sacello.
Compositum primum iuuenum de more cadauer.
Bornius et pompa medius sic ore profatur.
Auctores uiris aderant solatia patri
Inuida terreno nimium fortuna fauori.
Prosperitas iter transuersa intercipit. et nos
Ludit. et optatis cogit non fidere rebus.
Cernitur euentu longe admirabilis isto.
Hunc Lodouicum omnes insigni prole beatum
Ante hac laudabant quod quatuor omine magno
Nutrisset natos forma et uirtute micantes.
Horum preterea pridem laudata per urbem
Vidimus exempla et ciues sine fraude futuros
Egregios urbana quibus res omnis et omne
Ius foret in cura non quemquam ledere cuique

par.

par.

Oro. d. Borny de Sala de morte caluorum fratrum. d. Galeaç

P rodesse / et lesos studio releuare / furentes
R eprimere / et duros excludere ab urbe tyrannos.
M aiestas inerat cunctis qui regia lingua
V tilis / et uerbis adiunctuz mentis acumen.
F ama fauens / at nunc scelerata fraude peremptos
C ernimus. et tanta de spe cecidisse parentem
Q ui quaquam grauis est. et euz sapientia firmat /
P reterea ingeniuz / et longa experientia rerum
V sus. et in tanto magnuz est constare dolore.
C onstat eniz / fulciqz senem prestantia mentis.
H oc etiaz seuuz quia sit / nec fraudibz hostem:
S i quis ad huc superest gaudere in tempore / et inde
N on gauisurum: si qua est pia cura supernis.
M axima res est facta est pro libertate reducta /
N on egre patitur natos cecidisse. nec orbuz
S e putat. et viuit fratruz clarissimus ultor.
H ec iactura grauis. sed uir doctissimus atqz
P rincipio his ludis exercitus omnia perfert
I nuicte. atqz alios omnes compensat in vno /
C ui debetur honos tantus / cui gloria rerum
F actarum / et sine quo uictoria nulla fuisset.
V ix ut tota satis res illi publica possit
S ufficere in pretiuz / quod non petit ille laborum.
I n comune bonus parat atqz pericula perfert.
V os igitur Iuuenes anime feliciter use.

L umine mortali / quas nunc iniuria misit
I n celum ante diem iustos capiatis honores /
E t libertatem defendite sanguine fuso.
Q ue quesita viris fratriq; augete coronam
Q ui uos ante diem clausum sit fortiter ultus.
E t iam pompa frequens aderat ritusq; sacrorum
I nteger et properant soleniter oīa. tandem
D ominici ad templum dant post sacra sepulchris.
E t iam tempus erat dubij quo cura laboris
S urgeret. et viuis etiam sua iura paterent
I ura sepulture iam totam exacta p urbem
P ublica priuataq; incumbūt pectora mole.
N ec minus interea feruentes sanguine et ira
D isquirunt / an adhuc quisq; supauit hostis.
Q ui non dum emissus damna in comunia viuat.
S crutanturq; domos dubias. et p̄mia ponūt
Q uisqs ad occasum latitantem ostenderit hostem.
I um qui non faciat / doleat peccata. suūq;
F atum / ac alterius uitio se credat agendum
E sse reum. plures iuuenti erata suorum
L ugent. multi ceciderūt crimine digno.
N ec clades hodie minor ac extherna fuisset.
C orpora tercentum uel plus cecidere p urbem.
N ec uacat a quo quis mactetur / dicere. durū
I d foret. et rabies nō omnis ī ore legenda est

Iam satis atq; super scelerū fraudisq; relatū
Et iam fine suo uirtus expressa uirorū.

Cap^m Quintū.

Hec ego dum canerem: uox ē exorta: sz unde
Non erat in facili. miruz nisi musa iocose
Hanc dederat uocem mirata polimnia: tantis
Interiecta sonis q̄ femina nulla legatur.
Vox erat o nr̄i nimiū facte inmemor. omnez
Diuidis hanc maribz famam nil femina tecū
Proficit. et poteras non longe exempla petisse.
Proponenda alijs mulier nam si qua beatis
Est equanda uiris miruz nisi protin' hec est.
Prima colit calnos felix matrona penates
Que katarina sui lux est et gloria seculi:

.d. Katerina
vx. d. Galeaç.

Par uirtute uiro nec eiz uir maximus artes
Aut opera aggreditur: ad que nō uxor euntez
Adiuuet. accendat monitis confirmet ⁊ armet.
Nec metuit uanos refugit ue auersa pauores.
Nam luce hac: damni que tanti exordia fecit:
Incidit a templo ueniens ut forte redibat:
In tres germanos p̄dicta in cede natantes:
Quos ibi compositos: ne quis nō apta iaceret:
Oruauit. post hec spirantem Iudea supra
Atq; anime quicq̄ seruantem constitit usa
Officijs uerbisq; pijs. nec terruit illam
Effera uis rapidi simul et uiolenta latronis:

Qui peteret spolium raperetq; monilia collo.
Qui manibz passis etiaz ornamenta tulisset.
Spernit opes mulier. maior q̄ cura p̄mebat.
Inde domuz ueniens erectuz a clade maritu
Cōmonet accendit recreat solatur et armat.
Nec dat signa foris nisi uoti animiq; ferocis.
Nec tamen egreditur memor officiuz muliebre.
Nec fugit a sexu. sz quod ualet hoc ea sūmuz
Efficit. et studio duplicat quocunq; laborem.
Nec maiora petit. nec munera pua recusat.
Nec sedet illacrymans. et nulla picula uitat.
Illa modo egressis quos uir sibi ī arma trahebat.
Occludit postes firmatq; repagula magnis
Uiribz. hic primas sūmas hic aspicit edes.
Prospicit. atq; parat que sunt uentura p usus.
Nunc redit ad soceruz. fouet et solatur egentez.
Nunc onus assumptū transfert in tecta ppinqua
Fida tn. pueros nūc occulit. omnia caute
Postico et gradibz positis nūc intrat/ et exit.
Omnia demuz implet curis factisq; pudice
Officia. et fortis q̄tum sors dura sinebat.
Mox redit ad pueros soceruz mox una reuisit
Integra magnanima/ gaudetq; laboribz/ inq;
Tanta mole operz progressa in sydera mente
Supplicat. ut iustis aspirent numina uotis.

Forma ardens / virtute ferox / actuq; benigna.
Nec sibi blanditur. nec deest ad iusta roganti.
Prospera nō tumidaz / non fractaz adūsa uidebt.
Hanc uideant fatue. quibz est cura oīs in una
Desidia / et cultu nimio / quibz una voluptas
Ludere / ⁊ oppositu; semper sentire marito.
Hec et quindecies fecunda / ⁊ prole beata
Laude sup cunctas facilis / facunda / iocosa
Et prudens operuz cumulataq; dotibz almis
Vndiq; digna uiro / simul hac uir coniuge dignꝰ.
Hec tu transieras. et erat ea carmine digna.
Scis dea respondi / mentez mortalibus esse
Raro parem supis. vos omnia cernitis uno
Momento. at nobis uix puia pauca patere.
Ob rem pauca damus. sz et id cū numine vrō.
Res audita ducem tantoꝝ causa maloꝝ
Maxima quis fuerat. stimulis ardentibz angit.
Flebilibusq; modis / qn̄ ad se currere pulsos
Bononia uidet / auxilia et deposcere amicos.
Ob rem multa fremens aīo furiatus acerbo
Voluit. et accitos ad se. quos causa requirit.
Expediant sua signa iubet. gradibusq; citatis
Bononiense solum uexent. queq; oppida restāt /
Non duz uicta / ineant. agitentq; furoribz urbē.
Bartholomeus adhec dux maxīus ire iubet.

Iamq; aderat finesq; nouus tẽptauerat hostis.
Res ea turbauit ciues. trepidiq; queruntur.
Fortis et ad patrem sic est Galeatius orsus.

Explicit Liber Tertius Incipit Quartus.

Nulla quies igr̃ nr̃is erit obuia rebus
Care parens: omni semper de turbine surget
Turbo recens: o iam felices funẽ fratres.
Hec mea sors grauior: cui sedul' ordo laborũ
Imminet. et nunq̃ conserta pericula parcunt.
Ciuibz exclusis ijs: quos aduersa tenebat
Seditio: rebar pacem restare quietam.
Id secus est. muris exthernus ꝛ ingruit hostis.
Et per aperta uagus populatibz omnia miscet.
Quis modus? aut quid iam supest? ego sol' in armis
Semper ero: nunq̃ iocunda pace fruemur?
Inuideo germane tibi. lux illa suprema
Me potius premeret/ me ferruz hostile petisset.
Tum genitor. suprema m̃ seruate voluptas

Nate quid in furias ageris? tanta ne malorum
Mole caput premitur / ut eas in tedia uite?
Que si non aliam causam pietatis haberent.
Ne ne desertum faceres optandi fuisset.
Insuper ut patrie que meque tuosque tenebit.
Ne uidearis opem solitam lumenque negare.
Denique templa deos / socios ingratus amicos
Fallere supremis et abesse laboribus urbis.
Que te sola uocat / solo suspirat in uno.
Cui ope atque opera pridem seruata reuixit.
Huic tu crudelis curam officiumque negabis?
Nec uenit in mentem quod fratrum prima tuorum
Debita que patrie seruande opera atque labores?
Cesserunt uni qui sis e gente superstes.
Nec decus illorum / nec te tua gloria lassum
Esse uelit pulchris uiuum et desistere rebus.
Forsitan et superi / pridem qui multa dederunt.
Et dare plura parant. hac te mi nate redemptum
Iusserunt causa / foret ut qui tristia bella /
Quique super gressos quiret tollerare labores.
Presertim res dum tenere et sine robore uires
Non cepere suas. mox premia celsa daturi.
Tu modo seruatum leuis indignaris honorem?
Et malles tibi non uni. sed dulcius ullo
Cum consorte datum? longe mihi dissimilis mens /

Nec placet alterius iungi mea facta labori.
Sed decus esse meum: mentis quo robora quoue
Corporis accedant iures. nec viuus et audax
Diuidere in plures: qui malit laudis honeste
Premia si solus queat exhaurire laborem.
Multa prius fateor gessisti et magna. sed ultor
Sed michi sed patrie. superest quod munus agatur
In commune tuis illi quoque et omnibus equum.
Hec tibi cura datur: quod adest qui spondeat alter
Nemo satis. modo tu clarum ne linque laborem.
Qui non longus erit: fors intollerandus et hosti.
Nam cum bella premant henetum: nos denique missos
Fecerit: et tantis par non erit undique rixis.
Vicisti primos: vicisti nate secundos.
Tertius hic superest ex longo ardore tumultus.
Huic modo terga dabis? qui fert tibi nate coronam?
Turpe erat initio cadere. at nunc turpius omnem
Spem fraudare datam: uel perdere laudis honorem.
Nec tibi quod fratres absint: prestare minora
Iuuerit officia. immo vnum pro fratribus esse.
Fratribus immo unum totos implere labores.
Que fortuna parat. dona hec ne spreuius. urge
Fortunam potius. te nosque attollis in astra.
Et testare tuos non iu sed fraude subactos.
Dixerat. et iuuenis tactus genitoris amore

Consilioq; recens. redit ad preclara resumptis
Viribus. ac se se rebus partitur honestis.
Hinc firmare suos hinc hostibz obuia ferre
Arma simul patrie conquirere cōmoda. qppe
Tot bellis tot dissidijs tot quassa ruinis
Publica res opibz caret atq; incōmoda crescunt.
Magna hec. sed maior nostris obiecta piclis
Culeo causa uenit. qui tanq̄ vinceret hostis
Nostra sibi nunq̄ cessat. quin nocte dieq;
Cursitet in portas. muros circūsonet armis
Vir ferus et nulla uictus pietate uel ira
Magna est in patribz dissensio. quaten' illi
Obstetur. mussant. possint quem ponē contra
Mansurū. et solus Galeatius obditur illi.
Nec bis terq; malum hoc illū comitesq; fatigat.
Sed plerūq; una bis terue in luce recurrūt.
Vulnera multa ferunt. nec abit sine sanguine victor.
Hostis ab insidijs q̄q̄ prestantior urget.
Noctibz hic etiaz duros quandoq; tumultus
Concitat. ⁊ non est numerū repetisse laborū.
Nec breue tempus ī hec discrimina vtitur. intra
Vrbem etiaz positis castris sua tecta relinquūt.
Atq; hortos plateasq; tenent ⁊ tēpla deorū
Armati. ad subitos possint ut adesse furores.
Tempore quo plures ne qua ocia rebz obesse.

Sola munditie nudarūt corpora semper
vestiti: ne qua ingrueret uiolentia. et ydem
Armati somnos capiunt epulasq; merūq;.
Armati curant et vulnera qualis in illo
Et status et requies urbis foret. excute tecū
hec quicūq; legis mihi nanq; miserrima uisa ē.
precipueq; ducis qui nocte dieq; uocatus
circuit. et nullo finit sua cepta labore.
Sex hec exierant iam mensibz. vndiq; ciues
fessi deficiunt. et vulnera multa premebāt.
vnus et in tantis restat dux integer actis.
non quia uitaret pugnas. naz primus ī omī
turbine concurrit. nec tantuz pugna dierz
excitat hunc. sed presidijs effusa p agros.
ne pereant messes. turba hunc plebeia fatigat.
Tot tñ in pugnis tantisq; laboribz ille
Integer et uiuax mansit mirabile dictu.
credo p auxiliū patrie indulgente minerua.
Iamq; maluz non Bononiaz solam afficit imo
Iangit et aduersos ī subres. acrior hostis
Insultat. venetusq; traiecta flumina nullas
effecere moras. et campo liber aperto
fulminat. et pauidos ubicūq; incursat agrestes.
Dux igr̄ cerneus clades et damna suorz
cogitur extremis reuocare a finibz omēm

Militiam ut nalidis opponeret hostibz agmen.
Culeoqz auxilijs prior expectatus et ire
Iussus abit. fessisqz aperit spiramina rebz.
Non ea longa quidem. veruz oportuna locoqz
Commoda. mox se alius sz lenior intulit hostis
Ferratus Guglelinus. at hic nun asper amansqz
Nominis, et grandi qui protinus ere repulsus.
In partesqz operum veneti Lidiqz fuerunt.
Ocia respiciunt paulatim optata repente
Ni se collectis latrunculus impiger atrox
Anguigeroqz gerens morem furialibz ausis,
Viribz equales traxisset in arma cateruas.
Excitus infernis rueret Franciscus aboris,
Bononie fines agitans agrosqz quietos.
Desertosqz nouas traheret prope perditus artes.
Ingenio bellator atrox dextraqz timendus.
Et qui splendoris cupidus sibi nobile nomen
Arroget. et malit se Gambacurta uocari.
Samodiam vallemqz premens incursibz omnez.
Hec mala cum primuz patribz querentur agrestes.
Queritur, et non est aliquis qui pondera tanta
Galeatius. Appetat. et rursus Galeatius actus in arma.
Janesius. Militiam comitesqz legit. Jannesius ultro
Cap.m Secdum Primus adest. et qui nunquam ductore sub illo
Arma pauent alij quibz est prestare sub armis

Officium et duros mos est pferre labores.
Accipit a patribus tanq̄ dictator honorem /
Imperiumq; tenax. et que monimenta docerēt.
Ne quid in euentum quod portio queq; ualēt /
Absit. et omnis ager victori appareat illi.
Presto sit. antiqui memoratur gloria facti.
Samodieq; locus generi fataliter illi /
Seruit. et inde suis maioribus orta / diuq;
Gloria uulgata est. Marescottusq; superbos
In conualle viros fregit / lateq; cecidit.
His instructus abit. comites ex urbe frequentes
Quingentos rapuit pedites / equitesq; secuti
Quinquaginta. quibus ductor sit clar⁹ ⁊ ingēs
Braccius. antiquum perusino a sanguine nom̄
Qui ducit. ⁊ meritis Baionibus addit honorem.
His ita compositis phebo uergente recedunt.
Oppidaq; in noctem tenuerūt sacra. Johannis
Illa quies data p̄ma uiris. qui luce reducta
Cum semper numerus concrescēt / inde pfecti
Occurrūt aliis. quos Mançola rura domusq;
Armarant / eademq; iniuria pestis agebat.
Vndiq; concurrit numer⁹. sic gurgite paruus
Fonte cadit p̄mo Rhenus / tum uallibus ortas
Accipiens uires maior descendit in arua.
Sepius et pauidos auctu psternit agrestes.

Octingenta super deterso corpora ferro
Lucida procedunt. nec adhuc kazanus aptas
Iunxit opes. et erat locus hic infensior hosti.
Lux cadit. et mediis nox hec ē credita campis.
Et iam mane recens puro fulgebat ab ortu.
Nec mora festinus dux increpat. ipē fremēti
Circūuectus equo letis clamoribz ultro
Concitat. at quadrupes ueluti presaga futuri
Signa darent. pogius hinitibz aera findit
Egregius spadix placidusqz et pectore sensus
Precipiens domini. nam si credenda uetustis
Fabula ceu macedum fortune regis ab alto
Bucifalus prouenit equus si cesaris inter
Tempora natus is est: hōis uestigia plantis
Quem dicunt habuisse suis: si rebus acerbo
Tempore teucrorum uecentij iussa secutus.
Quid mirum pogium caluo inseruisse feroci?
Hic tum bella regit. qui concitus inde p ora
Clamitat. o socij iam rumpe temp' in hostem.
Si nomen fas est hostis meruisse latronem.
Desertor fidei francisce o proditor o uir
Perfide tu ne meos etiaz experire furores?
Expecta efficiam ne quem post prelia fallas.
Sed miseret comitum quos hinc atqz inde ruinis
Ferre potest insanus amor belliqz tumultus.

Pogius equus Galeacij ferox.

Comparatio.

A tq; utinaz solus me solum in bella uocares.
Q uāq̄ fido deos modo causas martis honestas
E t partes curare pias. ut nulla sequantur
D amna. sz et uirtus operum sibi ꝯsulet ipa.
H ec fatus dat signa uie. celeriq; uolatu
A spiciunt turres kaçani. et montibus altis
E gressos properare uiros. quos nota uocabant
A uxilia in ptes. descendunt forte ducenti.
H iq; ad bella pares. Nam cetera turba canistris
V rnis ac modijs adsunt. ⁊ cerealia dona
V ina cadis et farra sagis. aliudq; ferentes.
Q uo se turba ferox recreet. mox rumpat ī hostez.
E t iam compositis pedites equitesq; duabus
P rocedunt ad bella uijs. modo copia detur.
P ars in plana data est pedites eqtūq; manipli.
C etera per montez legio progressa secunduz
P orrectam vallem spatijs non grandibz ibant.
S ubsidiūq; suuz cuiq; est post terga relictuz.
V t uenere locos ubi tendere uela solebat
F ranciscus deserta uident. et in ardua mōtis
E ffugisse uiros. ablataq; cōmoda pugne.
C astellum obsessum tunc obsidione soluta
G audet. et egressi coram uenerant amicos.
O fficiūq; suuz spondent. montemq; budelluz
C ōmendant ducibz hilares. et iussa secunt.

Ergo iterum iunguntur opes quando obuius hostis
Non datur. et cursu quantum licet alta capessunt.
Ille sed in summum percussus nomine montem
Territus exierat. nec eius Galeatius illi
Aute ignotus erat. omni legione redacta
Flectit iter. retroque cadens per deuia montis
Fesineos fugiens Mutinensibus errat in agris.
Vt montis tenuere uiri sublime cacumen
Et uidere fuge uestigia nota. retrorsum
Signa mouent animo tristi. victoria uisa
Futilis. et malent bello et uirtute pactum.
Compatio. Ialis ubi Rheno transmisso cesar in agris
Germanos non inueniens quos uinceret inde
Anxius in gallos uestigia lenta reflexit.
Qualis erat facies redeuntis et agmine toto
Murmur et in superum conuitia crebra tonantem.
Cap.m tertium. Denique compositi in turmas patriamque reuisunt.
Et uultu ueniunt letos imitante triumphos.
Et iam fama uiri nec fallax gloria patrem
Mouit apostolicum. misseque ad tecta tabelle
Nicholei pape Eugenio iam lumine functo
Ipsum ad templa uocant et sancta palatia Rome.
Hic uir magnanimus rebus post terga relictis
Prospiciens ponensque modum conuitesque parabat
Ornatusque nouos. qui seque aliosque decerent.

Addit equos.

Accessus Galeacij ad Urbem. ro.

Addit equos addit famulos instructus abibat
Ingresso iam vere uias facturus acerbas.
Garellus Jacobus socius pariterq; Rodulfus
Gipseus inde Bedorus et huic Florian' aguntur
Presbiter ille domo uerū hic e sanguine caluo
Jannesiusq; simul roccha simul atq; Johannes
Pinacrus multiq; super nec maça relictus
Viginti vectantur equis et quatuor altis.
Sex pedes est numerus Juuenum ad uentura paratus
Obsequia egressi properant nec tempore longo
Post montes uarios post fluminia saluus et urbes
Transmissas alte uiderūt menia Rome.
Plurima romuleos apit lux acta penates.
Nox optata redit terris aurora labores
Fataq; fortunasq; nouas ⁊ sensa reducens
His eadem ast alijs multum diuersa pfecti
Bononia q̄q̄ mirati tecta virosq;
Vrbis et immense vulgata picula Rome
Impiūq; uetus patrum ⁊ ueneranda sacrorū
Alloquia et turmas hic omni e gente coactas
Plus propria acta premunt ⁊ iam Galeati' alta
Ut fronte ut sacras pastoris uiseret edes
Vtq; aditum faceret christi viuentis ad ora.
Id parat id primum sequitur. Lucēq; sequētē
Inuenit huic operi studioq; exire paratam.

Multa mouent animo multis concinna requirunt
Dicta et facta modis / que sint in laude futura.
Nec nouere tamen. ad que pagenda petantur
Itur ad atridem. et pastor maximus ultro
Clara fronte bonus nichil est cunctatus eunti
Acceptoque uenit facilis. tum plura benignus
Offert. atque uirum trahere in sua uota laborat.
Ille autem ueritus tanti certamen honoris
Fortunam meritumque supra pia dicta reponens /
Pronus agit grates. et que meliora minoris
Estimat. et falsus de summo uergit in ima:
Tantus amor patrie / pietas ea sanguinis arctat.
At pater officijs maioribus urere mentem
Aggressus / ne curta foret fiducia forti:
Et si lentus ait fortune ad dona uideris:
Mente nec egregia raperis: que sponte ferunt /
Commoda ut accipias / titulo te ornare decoro
Constitui / et donare / quibus suscepta per euum
Sustineas. fors inde tibi / presentia surget
Mentis. et incepto ueniat fiducia dispar.
Definitque diem. quo iussus in ora ueniret
Exornandus eques / toto plaudente senatu /
Munera laturus pulcherrima / flectitur heros /
Imperio / diuisque parat non deesse secundis.
Qualiter Eneas diue responsa Sybille

Comparatio

Cum peteret. nisus post omnia dona pacta.
Arbitrium ducis expectans pendebat ab ore.
Talis ad indictam pendet Galeatius horam.
Dicta dies aderat. populi pars magna patrūq;
Pontificis de more domos / tecta alta tenebat.
Stabat apostolicus late uenerabilis ordo.
Et senior patrum chorus. ⁊ pia turba ministrās.
Auleisq; nitet locus. atq; tapetibz altis.
Tali intus templo residens pater ille beatus
Induci mandat Galeation. ille iubenti
Promptus adest. affusus humi sacra ora salutās.
O sacra naçarei facies, o publica rebus
Catholicis primo demissa potentia celo/
Ut par est / affusus humi te seruus adoro.
Ante qdem ardebam. s; mens diffisa tenebat.
Ire ad conspectum hunc / maiestatēq; sacratam
Pastor diue tuam. q̄ enim bellator et atrox
Extiterim. pmulta dabant te ut pastor adirem.
Verum ubi litterulis sacra et pietate uocatus
Essem. liberius multoq; libenti' ipsas
Intrauiq; uias supplexq; ad limina ueni.
Expecto quid sancta michi tua iussa reuellēt.
Preterea genitor Lodouicus ⁊ ipse senecta
Fessus / et extremi metuens discrimina casus
Abs te sancte petit donata piacula culpe/

Verba Galeatij ad summum pontificem.

Ac pene ut tutos moriens intrare recessus
Possit et ipse tibi iam deditus atque dicatus.
Idque ego nunc supplex pedibusque affusus adoro.
Et quoniam ipse fui bellis immixtus acerbis:
Et per multa tuli: per multa pericula rursus
par. Inieci adversis (horesco dicere) posco
A pastore pio veniam finemque malorum.
Hec sunt vota parens. hec est michi summa precandi
Ad sanctos emissa pedes pastoris honesti.
Arrisit pater ille sacer. tum vota benignus
Excipit indultum tribuens natoque patrique:
Responsio pontificis ad Galeatium. Hec super adiciens. poscis non irrita. nanque
Vita michi omnis nota est omnis Galeate parentis.
Vixque tibi magis est carus Lodovicus ubique
Maximus atque equi iuris clarissimus auctor.
Equus et ipse probans doctrine exempla verende
Nec nisi vim patiens a iusto abiisse paratus.
Fortis amansque boni cantus metuensque deorum.
par. Tu quoque (nam propior nobis etate fuisti)
Non malus. inque dolos alieno crimine ductus:
Cum prius officii sanctissima iura tulisses:
Dignus eras venia quam dedimus. inde vocati
Nostro te lateri coniungere novimus. at tu
Abnuis. opto tamen fias mihi iunctior olim.
Nec te peniteat. nec me. si vota sequantur.

Ceteraq; ut pridem statuit iubz ordine duci.
Mox uero assurgens orator clarus et ingens
Verba facit. laudēq; canit p̄ntis. et illas
Ob res pontificem ductuz nunc sponte uocatū
Sperantēq; nichil / statuisse ornare decora
Militia atq; auro meritum donare diuiq;.
Vt queat in sumptus equitis fortuna manere.
Addere opes alias / nam gens ea nobilis ante
Casibus ex uariis ciuilibz obruta bellis.
Attenuarat opes. virtutez extenderat ample.
Finis erat uerbis. iurat soleniter heros
De more. ac tactus spinter / calcaria / ⁊ ensem
Accipit auratus. donatiuūq; quot annis
Cernitur. in reditus numuscula plura parata.
Sed quod erat maius. siue re ne nom̄ haberet.
Insuper huic donat castellum noīe ocellum.
Quod dirimit ius pene pari discrimine / et inde
Ferrarie finez crassisq; paludibus urget.
Bononiense solum supero de margine claudit.
Huiꝰ item tabulas bulla pendente relatas.
Que testentur euz gratis hec dona referre.
Ille qdem patriam mauult ⁊ pignora cara
Visere / sed pastor mallet consistere apud se /
Tutelam rerum curatoremq; salutis
Armorūq; caput / frenatoremq; furentum.

Nicolaꝰ. v. Summus pontifex. d. Galea cuiz equitez creat auratuz. Cui etia donat castellum oxellini.

Et si mens hominum diuinas colligat artes
Hoc fuit utilius / rebus tamen ille relictis
Eximijs / grates agit. et uestigia retro
Obseruata legit. patriamque refert in urbem.
Nec non et ciues audito nomine / leti
Occurrunt pompa celebri. et gratantur eunti.
Ille etiam obscuros quosdam qui leta fauore
Signa darent. intus tanta incrementa dolerent.
Blandius alloquitur / caris complexibus ambit.
Atque his precipue felicia facta renarrat.
Quo uel conciliet uel decoquat acrius illos.
Moxque decem pueri fecunde gloria matris
Obuia turba patri procedunt. maximus horum
Est agamemno. patrem qui primus fecerat. alter
Theseus insignis forma et florentibus annis.
Tertius ille ferox formaque inuictus Achilles.
Quartus ab herculeo nomen sortitus honore.
Quintus erat patrui dictus de uoce Johannes.
Sextus Jasonium referens splendore decorem
Tydeus. Anthenor tum septimus. inde Laconum
Ab rege octauus uenit Agesilaus. ab inde
Pulcher et egregius formaque insignis Jason.
Scipio postremus. piget enumerare puellas.
Et quibus ante diem fata inuidiosa fuissent.
Hi bisquinque patrem uenientem occursibus ultro

Nomina filiorum domini Galeatij.

Excipiunt hilares pueri blandiq; salutant
Aspicit hos genitor gaudens et semina gentis
Quiq; diem functi ueteres agnoscit in illis.
Totaq; pompa suos et se miratur in ijsdem
Et maiore modo patrem complexa tuetur.
Gratatur ueniens. arridet turba fauetq;.
Non alcibiades patrie cum redditus ira
Deposita aut noster magnus post pontica uictor
Regna triumphalem conspectior intrat i urbez.
Obliquasq; ferit mentes o culpa maligni
Sanguinis. alterius cur quisq; insultat honori?
Qui tremere et pulchros nolit tollerare labores?
Pessima mortali tabes inserta pudori.
Vtq; lares tenuit splendorez exercuit aptuz / Cap.m Quartuz.
In quoscunq; hilaris conuiuia leta resumens
Proxima coniunctis data tempora publicus ordo
Instauratur. et hic medius sua comoda curat.
Exponit que facta forent quibz ipe beato
Pastori meritis quibz et per secula donis
Obstrictus que plura uolens donada reliquit.
Castellumq; petit cuius monumenta tulisset.
Cetera componit requies post illa secuta est.
Ociaq; inuidiam populi mouere deorum.
Rursus bella fremunt. hostesq; furoribz instat.
Et placandus erat pastor ne staret in ira.

Nanq; illo mandante uagi per nr̄a furebant
Iura equites densos et Mantua miserat hostes.
Deficiunt patres. nemo est qui cepta salutis
Aut reperire queat siue integrare reperta.
Nec cessare sinunt iniecti finibus hostes.
Totq; oppressa malis languebat curia. nulle
Apparent artes. ubi tum sapientia gentis
Nota? silent omnes. Galeatius ergo pauentes
Confirmat. patruūq; rogat mandata subire.
Pontificemq; sibi cupere ac sperare benignuz.
Ille refert faciam. si tu michi uictus eodez
Pressus honore uenis. et limina sancta reuisis.
Erubuit dicto Galeatius. et tamen inquit
Hec si nostra salus poscit non deero saluti.
Si placet hoc aliis. ea uox audita leuamen
Mentibus exhibuit. fiunt decreta senatus.
Ergo dionisius castello et caluus ad ipsuz
Pontificem missi. capiunt monumēta fidēq;
Instructiq; uias ineunt. romanaq; tecta
Quāprimuz celeri tendunt intrare uolatu.
Iunior et quoīaz Galeatius ordine dextro
Premittitq; senem seqturq; iubentis honorē.
Nanq; senex sapiens facundus et urbis amator
Id quod erat patrie censetur. z omībz idem
Carus et in populo multum q polleat idem.

Dionisius de castello et Galeacius Mi oratores Rome

Longe ætate prior primos expendit honores.
Multa quidem senior postquam pervenit ad urbem
Fecerat aut potius temptaverat. in via prorsus
Omnia repperierat notis inclusa suorum.
Pontificisque animus fervebat turbidus ira.
Diffisusque senex quando nil proficiat. esto
Care nepos sperem te nil quoque profecturum!
Experiare licet! num sit tibi gratia maior.
Cetera sunt calvo temptata pericula. solus
Lenijt. et faciles commovit principis aures.
Sic redeunt hilares et voto compote. rursus
Carus et in populo fulget Galeatius ingens.
Omnia pro patria dura expugnare paratus.
Ecce iterum venetis exercitus alter ab oris Cap.m Quintum.
Transit in hetruscos cui dux picininus et idem
Bononie infensus Jacobus fortisque feroxque
Et qui iura patris repetatque urbemque reposcat.
Et velut insultans. trepidantque populusque patresque.
In subrumque ducis iures et federa poscunt.
Jamque aderant equites ducibusque armisque parati
Compositique tenent fines qua se hostis agebat.
Queritur ijs aliquis legatus ab urbe: per omnes
Qui possit populos victumque aditumque parandum
Prebere / et geminas inter se adiungere iures.
Et multi trepidant invadere munus. in uno

Respirat populus. illum suadentq; iubentq;
decerni. et rursus Galeatius actus in arma.
Ille igitur populo nec moriger esse recusat.
Cōmoda nec spernit patrie. rebusq; paratis /
hanc quoq; militiaz exequit. nec fallit amicos.
Et rem teste regit mundo sapienter / amice /
Constanter / ducibusq; ipis laudatus abunde.
Nam neq; uigiliis / non ille laboribz ullis
parcit. et impensas duplicat pprio ere luēdas.
Alloquiturq; duces / suadet / confirmat honorat.
Interdūq; monet. cunctis uelut impet armis.
Tanta viri grauitas / tanta est constantia mētis.
Hic habitus rerum cum puenisset ad hostem.
Terruit. et q̄q̄ multa sub nocte minatus /
Non tamen ausus erat se se cōmittere pugne /
Flumine diuisus paruo. Galeatius illum
Non uisum dare terga fuge nudata coegit.
Et disciplina uictus se se inde remouit.
At hic euentu letus formidine dempta /
Inuitatq; duces propa ad tentoria caros.
Et regum priuatus agit conuiuia. tantus
Confluxit numerus / tamq; oībz omia plene
Fecerūtq; satis / uotisq; accepta fuere.
Insuper et ducibz donis ubicūq; benignus /
Obstrictos meritis uinxit per secula longa.

Carior et parto redit post multa triumpho.
Hostibus exclusis defensis protinus agris.
Atq; duces equitesq; omnes dimisit amicos.
Maximus ille duci primus qui restitit afro
Non hoc utilior / non hoc sapientior urbi /
Consuluit patrie bellis et pace uerendus.
Hec sunt digna uiris opa. hec uirtutis auite
Ducta per exemplum / patriūq; beantia nomen.
His caluus nituit / cum cetera turba iuberet.
Ite per opprobria / et capiti insultate uerēdo.
Neue timete deos. hōium neu sensa timete.
Pluribz interea Lodouicus mente refectus /
Hostibus exclusis claris et honoribz auctus /
Pontifici acceptus vite securus adempte /
Cernens et natum tanto splendore nitentem
Donatūq; bonis felicem prole secundis
Vndiq; fortunis cumulatuz. in sydera mētez
Tollit. et o superi grates cuncti inqt habete.
Qui mihi plus meritis / uotis plus oīa plena
Fecistis. prolemq; meam uidisse beatam
In patria. victis immanibz atq; repulsis.
Vixi equidem. nec amara michi post ista dabūt
Funera. chryste tibi meq; ⁊ mea semina mādo.
Quid non sancta fides queat impetrare repente
Lux exorta domuz pcurrit. et alta modeste

Culmina concussit. nouit sapientia qd naz
Hec portenta uelint. ⁊ quod poscatur olimpo.
Componit placidus se se. modicoqz calore
Preter consuetum correptus ad ultima mētez
Vota parat. nox illa cadit. que deinde secuta
Pulchra dies rebus scribendis. deinde uocandis
Ad se se pueris et pulchra uoce monendis
Exacta est. fax prima patrem uocat inde sacrorz.
Seqz recognoscit. ueniaz petit. accipit ultro
Sacramenta uolens. et se cōmittit inungi
Parua mora est. rectus componit. inde modesto
Suspirans gemitu flatum dimisit anhelius.
Nemo putet functuz. seruata ē gratia frontis.
Ac uelut intentus curis iacet. esse soporem
Quis putet. usqz adeo fuit illa in morte uerēdus.
Exprimitur de more dolor. luctusqz modestus
Funditur. et totaz pcurrit nūtius vrbem.
Occubuisse virum sapientem ⁊ honore beatū
Magnanimuz Lodouicuz et calue gentis honorē
Semper patrituz caput autorēqz senatus.
Iuris et humane cui maxima gloria uite.
Conspirant animi. noxqz illa tenacior usqz
Visa. uolant omnes tantū producere funus
Intenti obsequijs. feruet uia. cuncta parant
Instrumenta. quibz celebrari funera mos ē.

Mors. d. Ludo. Marscotti.

Et iam clara dies aderat. iam turba uocatis
Ordinibz properant. et adest prior ordo senatꝰ.
Mox et doctorꝝ splendor sub nebride sacra
Conuenit. atqꝫ locis distinctius omīa fiunt.
Conuentusqꝫ omnis coeunt. et rite sacrorꝝ
Pompa aderat. capulo senior compostus honoro
Tollitur. et celsus supra capita alta leuatur.
Velamenta tegunt pretiosa uolumina circuꝫ
Sacrarum legum capiti pedibusqꝫ locata.
Effertur. media uenerandi sistitur ede
Dominici de more patrum. qbꝫ ante sepulchra
Hic sacrata forent. ibi conciliator honeste
Exponit numeratqꝫ loco preconia uite.
Cetera rite. quibꝫ res hec ꝯsueuit aguntur.
Et felix tumulo componitur. inde profectus
Retro domuꝫ repetit pompa comitante suorꝝ.
Et quos atratos mors hec pulcherrima fecit.
Successit laribus heres dominusqꝫ relictus.
Et iam patre carens Galeatius inter amicos
Inter coniūctos prestans et honore uerendus
Componit. que fessa domi. que tempꝰ amicis
Prospicienda dabat. paucisqꝫ inclusus agebat
Noctibꝫ. inde ubi iam ratio iāqꝫ urbis erat mos
Proripit in medios. et habet que curia patres.
Hunc quoqꝫ de numero recipit pro patre creatū.

Nam qq meritis excesserat omnia signa.
Non tn ante fuit numero signatus in illo.
Clarus eques patrie uindex / uerusq; senator /
Virtutis pretium demum tulit / integer altus /
Et bello inuictus / tutaq; in pace fidelis.
Hactenus ut potui titulis decus addere dignum:
Ouir calue tuis / feci sine fraude libenter.
Et faciam. dum uita comes. nc me ulla uetabit
Iussa uerenda tuum mandare ad sydera nomen.
Hec te musa prior / hec te suprema sonabit.
Nulla michi sine te queretur gloria dictis.
Angimur usq; tn galeati carmina q sint
Nostra minora tuis meritis / et honoribus. inde
Nunc breuiora damus. q si feruente iuuenta
Mens ea uenisset nobis. melioribus ambo
Staremus tabulis incisi adamante pennis.
Tu facere ingenium poteras / ego uerba canoris
Reddere digna modis nunc me mea desit etas.
At tua facta queunt alium meruisse poetam.
Vel sine uate tuis effulgere fama triumphis.
Que te clara satis per totum predicat orbem.
Interea exiguis numeris contentus abito.
Maxime vir sacris non indignande coturnis.

Thome Senece de gestis. d. Galeacij Marscotti et hanibalis Genteuoli liber. iiij. explicit. et ultimus.

6,977

Clarissimo viro et insigni equiti. d. Galeatio Marescotto de Calvis Gaspar Tribracchus Mutinen. s. p. d.

Alta Marscote q̄q̄ sit gloria gentis
Nempe Sophocleo celebrari digna coturno.
Pauca tn̄ si forte tuas digneris ad aures
Perveniant insignis eques tibi carmina ludaz.
Que modo si totum (quoīaz iuvenilia) phebum
Non sapient si quale opus est nō tale sonabūt
Haud spernenda reor nam non maiora ferunt
Dona viris qui magna gerunt et recta sequūtur.
Quā noua que diras vincant modulamina parcas.
Nomina qz eternos decorent victura per annos.
Sz quid eniz p plura morer licet acta fateri
Grandia que quondaz medios compulsꝰ ī hostes
Egisti cum iusta deus te in bella vocaret
Armiger et cesos miserando funere fratres
(Heu meminisse piget) tanti celer ultor iniqui
Cum quererer tuos nulluz tibi terga p̄mentes
Terrorem incussere hostes quos cernere longo
Ordine erat circūstantes horrentibz armis.

par.

par.

Ceu turrim contra ualidam · tu fortior uno
Hectore (sic patrie pietas fratrūq; iubebat)
Insidias remouere · dolosq; sub urbe nocentes
Prudenti extirpare animo · neu publica martis
Res pateretur onus · pacis neu sancta perirent
Federa · sacrilegas potuisti obtrudere gentes
Cannedulos · magis ĩmo canes hoc noĩe dignos
Qui tantũ Italie sydus ceu constat et orbis
Iam grande extinxere iubar crudelibz armis
Hannibalem · hannibalem ĩ sylvis quē credim' omnes
Ingenuisse feras · montes afrosq; Leones
Quo misero si fata moras in luce tulissent
Maiores canerent noctesq; diesq; poete
Vt peno cecinere duci · iacet · heu iacet ingens
Ausonie decus et nostri decor inclitus eui
Quē quid hoc impune nefas · nā sceua piacre
Crimina dij memores semp uoluere malorum
Quandoqdez ĩnumeris placate cedibz umbre.
Quod uires ualuere tue · mauortis acerbum
Dum gereres bellator opus · patrieq; ruinam
Protegeres · solus tot contra interitus hostes
Quot tibi ab aduersa minitantes pte ruebant.
Compatio Acer ut aonidum scelerata p agmina Iydeus
Cum fratri fraterna ferens responsa petiti
Imperij media noctis vim passus in vmbra

Talis eras. quod si tua certior antea rumor
Pectora pulsasset. si te sonus ante tubarum
Premonuisset equos. Libycos nō maior ysset
Scipio per populos. non Gallica cesar in arua
Magnanimus pperasset equo spectatior alto.
Qui in sacrilegam gentem. cessisset achilles
Inachidum tutator opum. cessisset et ille
Unde dolorosas flores cepere figuras.
O decus o patria fidissime tutor in urbe
O vere memorande cato. tu moribus illum
Illum animi grauitate refers. tu rite tueris
Rem populi populūq; simul. tu cuncta benigno
Iure foues. tranquilla animos ī pace gubnas.
O rerum iocunda salus. iam desinat etas
Mirari ueteres decios qui lumina uite
Pro patria posuere sua. magis ecce ppinquum
Exemplum aspiciant. Quid nō animose tulisti
Ut foret a cunctis Bononia magna periclis
Libera. et ut s tutos intra sua menia ciues
Efficeres possent diuturnas stertere noctes
Nec quid adhuc cessare potes sine fine paratus
Rem corpus vitam patrie donare saluti.
Nulla tuas habitat mensas infanda celeno
Unguibz horrificis que toto palleat anno.
Ferrea non tecum stygias expulsa sub umbras

Ridet auarities iusto regis omnia sumo
Sub te subq; tuo rerum molimine viuit
Candida libertas ac mira modestia uoti
Non sinis ut timidi properēt ad aratra coloni
Non sinis ut dubias herbosa p arua capellas
Pastor agat non uexat oues te stante lycaon
Auguste redeunt florentia secula pacis
Quod cuz uera loquar falsuz nichil ethera cerebris
Hoc pro solliciti uos principe tundite uotis
Quos sua felices prudentia maxima reddit
Quoꝝ animos sua larga beat clemētia celo
Assiduas duplicate preces rogitate tonantez
Viuat ut eternuz et toto Galeatius orbe
Consonet imperio quouis puto brutus amaret
Posse frui quouisq; libens succumberet aule
Fabritius cuperent ipsi seruire catones
Hic est ille tuos studiosa bononia muros
Qui tegat et longe instantis pterreat hostes
Quicunq; arma ferant gladijs qcūq; tremēdis
Visceribz crudele tuis ac triste minentur
Qualis apud danaos rigidi chyronis alūnus
Qualis apud Troiam priameius extitit heros
Parcite fatales producere stamina diue
Hic superet nostrūq; actis in gentibz euuz
Impleat interea illius cantare sub umbra

Possim ego. cui faueant muse. cui mitis apollo
Dulcisone det fila lire. sic sydera constent.

Tribrachus.

Tribrachi Mutinensis ad Magcum Equestris ordinis virum. d. Galeaz Marscottum oda de vera nobilitate Incipit feliciter.

Quid iuuat magnos memorare nostre
Gentis auctores fabios. camillum
Liberatorem patrie superbum

Quid iuuat pictos ueterum triumphos
Ordine in longo numerare. vicit
Hic numantinos numidas feroces

Consulis fasces tulit ille sacri
Ille famosos equitum magistros
Cede dictator residens in alta

Ista quid prosunt ubi nos olynthum
Vendimus magnis opibus philippi

Patrie altricis superant amorem

Si sumus molles capimurq; tantū
Ocio turpi veneris libido
Si trahit captos animos furore

Sive damnosis canibz studentes
Dum gule sceuit nimiū vorago
Perdimur ceci similes apici

Sola preclaros facit et beatos
Pectoris uirtus solidi nec ulla
Labe corrupti generosus ille est

Sanguine illustri catilina clarus
Nobiles eius comites cethegi
Strenui ingentes animo fuere

Quando non iustis opata quicq̄ est
Moribus ueruz patria parentes
Fracta regnandi nimio furore

Ille volscorum modo q solebat
Montibus duras releuare glebas
Viuit et toto memorandus orbe

Ille non alto

Ille non alto generis canetur
Stemate aut gestis ueterum suorum
Quippe vix norat Marij priores

Ille cymborum domuit feroces
Copias lauruz meritus priorem
Ille Romanis domituz Jugurtham

Rege non quiuis genitus parente
Tollitur graie phrigius marite
Raptor : ijs tantum meruit uocari

Hectoris cuncti memorant poete
Robur ingentes animos in armis
Solus ut Troie poterat tueri

Hosticas vnus rapidas adussit
Ignibus classes danauz timore
Solus armatas tenuit cateruas

Dedecus nostrum ē atauos nitentes
Quando narramus proauosq; nr̄os
Si nihil nostris facimus sub annis

Ille quis nostro generosus euo est
Parte qua mundi memorate diuę
Que medusei bibitis caballi

Dia quem uirtus probitasq; sum̄uz
Tollat in celum moritura ciuis
Gesta non ullos niteant p annos

Num Marescotte decus om̄e gentis
Corporis clarus Galeaç in armis
Clarior multo quotiens uocetur

Hunc ego et noui merito canenduz
Et meis quantuz lyricis potestur
Reddere enitor studeoq; dudum

Sanguinis claruz facit hunc origo
Clara iam multis celebrata seclis
Quos Marescottos habuit priores

Ille non magnis opibus suoꝝ
Fretus aut ullis veterū triumphis
Otio uitam uoluit silendam

M ore Romano iuuenile tempus
S anguinem ardentem ualidas ad artes
C ontulit magnus ueluti quirinus

N ec tamen sacre studium minerue
M isit at ritus uoluit priorum
G esta et heroum monumenta uite

S cire que prisci cecinere uates
Q ueq; scriptores pedibus solutis
P osteris lingua celebri dederunt

Q uantus in bello fuerat uel hector
H ectorem uel qui misere peremptum
C uribus traxit misere ligatum

Q uantaq; a claro genitus philippo
G essit immensi pagrator orbis
D ux alexander celebrez ut bearunt

Q uis fuit magno Ioue natus ille
A uem ferunt monstris releuasse terras
E quora inferne rapuisse porte

H is suam mentem studijs dicauit
V nde maiores ueniens in annos
H ic eques uerus meruit uocari

Q uiq; uel gentis patrie teneret
S ceptra qui multis populis uerendus
J ura prestaret violanda nusq̄

H oc agit magne moderator urbis
J eq; conseruat patria alma rerum
F elsina et cultu celebris uirorum

N on sinit telo ueniant aperto
Q ui tuos hostes populentur agros
Q uiq; per fraudes noceant malignas

J uta securos vigilante sōnos
H oc potes dulcem capere ⁊ qetem
C onsul arpinas iterum tuetur

J te sparsuri patrium cruorem
C ede quicunq; es catilina Rome
V estra quippe armis ualidis in arma

Nestor hic alter Galeaq hic alter
Inter ingentis proceruz coronas
Voce facunda resonans vlysses

Sic sapit quando patrie saluti
Consulit magnis animis / inanes
Non agit curas sz in alta semper

Non virum turpis domitat libido
Non opum ut multos agitat cupido
Continens viuit genio secundo

Extat hic uere generosus extat
Quem sui virtus animi perornat
Non suis que sunt atauis pacta

Viue vir nullo periture seclo
Viue vir nostris celebrande musis
Dum lyre cantum tribuet sonorum.

Finis.

V. Laus deo clemtissimo.

Tribrachus Mutinensis ad Magnificum virum
.d. Galeaç Marscottum Equitem auratum.

Si Lauros victor meruit qcūq; uirentis
Et sua ciuili tempora fronde tegi
Non incomptus eris Galeaç eques inclite magnū
Cui uel equo robur / uel pede maius inest
Mitto ea que patrias ultra bene gesseris arces
In patriam pietas sufficit alta tuam
Hic satis assumpti multo sudore labores
Pro patrie sola cōmoditatis ope
Terra suum memoret dircea Menecea / cui⁹
Sanguine echionie non cecidistis opes
Roma suos decios quoꝝ tot casibꝫ hostem
Contudit et quoꝝ laude superba fuit
Sola tibi cultos tua culta Bononia fastos
Ponat et anales in tua gesta suos
Seruasti trepidam trepidis cum ciuibꝫ urbem
Interius streperet cum catilina minax
Cum furor et passim fremeret ciuilis enyo
Per medias currens cede cruenta vias
Nunc ea letatur / nūc sūma ī pace triumphat
Te duce cūq; alijs quos habet illa duces
Iure igitur meritoq; tuo noua carmina vates
In Laudes condunt vir memorande tuas

Q si victorem tanti uictoria casus
Efficit et claro tollit in astra pede
N on minus es victor cuz te alta modestia rerz
Ornat et ex omni parte canendus ades
V incis auaritiam que si mortalia sacra
Pectora contigerit decoquit illa fame
N ulla tibi mentem rapit impiosa cupido
N ulla tuos animos anxia cura trahit
N ulla nisi ut vigili patriam tuearis ab hoste
Peruigil et fidei subdita regna tue
N on te aduersa premit fortez fortuna secunde
Res neqz pmotant inter utrunqz natas
S iue opus est curio curiuz te ostendis ī vrbe
Siue opus est duri corda catonis habes
M ille refers celebres animosa mēte camillos
L ucullusqz tuo semper in ore uiget.
I e charituz generosa cohors comitat euntem
Q uaqz tuos gressus dirigis illa suos
E uphrosyne vultu quēuis captura sereno
Splendor et aglaie pasitheeqz decor
V nde tuuz Galeaç celebrat tua felsina nomen
Teqz patrem patrie ceu ueneratur amat
H oc etenim pacto claros ductare triumphos
Hoc potes et victor maximus esse modo
P erge age sic nullos uita caritare p anos

Perge age sic nullos uita cariture p̄ anos
Perge age sydereas sic aditure domos
Cumq; tibi nec opes / nec laudū copia desit
Materiam Aonijs te iuuet esse viris.

Finis optatus.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

EX ELECTORALI BIBLIO-
THECA SERENISS. VTRIVSQ;
BAVARIAE DVCVM.

HISTORIA BONONIENSIS.